

**UCHWAŁA NR III/26/2018
RADY MIEJSKIEJ W KRYNKACH**

z dnia 28 grudnia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynk
na lata 2019-2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349, 1432) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018r. poz.1508 i 1693) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynk na lata 2019-2023, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Krynek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Józef Stanisław Czarniecki

Załącznik

do uchwały nr III/26/208
Rady Miejskiej w Krynkach
z dnia 28 grudnia 2018r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KRYNKI
NA LATA 2019-2023**

2018

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	15
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	15
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	16
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE	16
4. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	20
5. EDUKACJA I WYCHOWANIE	26
6. KULTURA, SPORT I REKREACJA	27
7. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	30
8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	35
9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	41
10. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	42
11. POMOC SPOŁECZNA	44
12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	55
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM” ...	56
14. ANALIZA SWOT	71
15. WNIOSKI Z DIAGNOZY	74
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	76
IV. PROGRAMY I PROJEKTY.....	85
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	86
SPIS TABEL I WYKRESÓW	90

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krynkach. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Strategia została przygotowana na lata 2019-2023. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej

mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Przemoc; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynki na lata 2019-2023 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynki na lata 2019-2023 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014-2020,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sokólskim na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Gminy Krynki 2015-2020.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej

liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „*Unia innowacji*” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „*Młodzież w drodze*” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „*Europejska agenda cyfrowa*” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „*Europejski program walki z ubóstwem*” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna*, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczynić się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020” i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te

wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys systemu ich wdrażania, a także przedstawia ogólne założenia oparte na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorzady województw programów dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020**, dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasili go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014-2020 przewiduje utworzenie 10 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowych 2. Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa, 7. Poprawa spójności społecznej i 8. Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej.

Priorytety inwestycyjne wyznaczone w ramach osi priorytetowej 2. zakładają: zapewnienie dostępu do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników, wyrównywanie szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach (w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę), wspieranie samozatrudnienia, przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian oraz przedłużenie wieku aktywności zawodowej.

Priorytety inwestycyjne sformułowane w ramach osi priorytetowej 7. skupiają się z kolei na aktywnym włączeniu, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie, ułatwianiu dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym, a także wspieraniu przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Priorytety inwestycyjne wyznaczone w ramach osi priorytetowej 8. zakładają m.in. inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych, wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności

na obszarów miejskich i wiejskich, a także inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020 jest dokumentem, który określa cele polityki społecznej prowadzonej w regionie. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszaru polityki społecznej w województwie, sformułowano misję i cele strategiczne programów wojewódzkich w 6 obszarach: 1. Zaspokajanie potrzeb rodzin w województwie podlaskim, 2. Wypełnianie funkcji rodziny (rodziny z osobami zależnymi, bezpieczeństwo), 3. Profilaktyka oraz oferta leczenia w systemie ochrony zdrowia, 4. Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej, 5. Efektywna pomoc społeczna, 6. Kapitał społeczny.

Cele strategiczne zakładają: zmniejszenie negatywnych skutków zjawisk demograficznych, wzmocnienie potencjału i kompetencji rodzin, rozwój zasobów ludzkich i instytucji w obszarze wspierania rodziny, zmniejszenie i rozwiązywanie negatywnych skutków problemów alkoholowych, zwiększenie stopnia ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego, rozwój infrastruktury kultury, czytelnictwa i nowoczesnych technik informatycznych sprzyjających rozwijaniu zainteresowań w sferze kultury, poprawę spójności społecznej, wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu, aktywizację i rozwój usług na rzecz rodzin, rozwój usług, aktywizację społeczną i edukację seniorów, rozwój systemu wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem, zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie, dostępności pomocy i skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, rozwiązywanie problemów alkoholowych, rozwój działań profilaktycznych, leczenie, rehabilitację, ograniczenie szkód zdrowotnych i reintegrację społeczną, badanie i monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii, ograniczenie rozpowszechniania się zakażenia HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS, poprawę stanu zdrowia społeczeństwa i bezpieczeństwa publicznego, integrowanie działań podejmowanych przez samorządy lokalne oraz inne instytucje realizujące zadania z zakresu profilaktyki HIV/AIDS.

Do celów strategicznych zaliczono także: wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych, rozwój działających przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej oraz tworzenie nowych, wyższą aktywność zawodową i integrację społeczną, lepszą edukację i wyższe kwalifikacje zawodowe, ograniczenie skali zjawiska wykluczenia społecznego, rozwój

aktywnych form pomocy i integracji społecznej, wspieranie rozwoju zasobów pomocy społecznej, poprawę spójności społecznej, rozwój zasobów ludzkich i instytucji w obszarze wspierania rodziny, rozwój systemu wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem, promocję i edukację ekonomii społecznej, wzmocnienie i rozwój koordynacji i współpracy instytucjonalnej w obszarze ekonomii społecznej, rozwój społeczeństwa obywatelskiego i zwiększenie poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych na terenie województwa i wspomaganie zrównoważonego rozwoju, stymulowanie i wspomaganie lokalnych inicjatyw, wspieranie działań organizacji pozarządowych, współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, wzmocnienie i rozwój koordynacji i współpracy instytucjonalnej w obszarze ekonomii społecznej, aktywizację lokalnych rynków pracy, efektywne zarządzanie w kulturze, edukacji w zakresie kształtowania kompetencji kulturowych, wzrost poziomu uczestnictwa w kulturze, rozwój środowisk twórczych i wykorzystywanie ich kreatywności do rozwoju regionu oraz stworzenie warunków do dialogu międzykulturowego, wspieranie inicjatyw mniejszości narodowych, etnicznych i wyznaniowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sokólskim na lata 2014-2020 jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy sytuacji mieszkańców powiatu, wyznaczono kierunki rozwoju polityki społecznej.

Sformułowane cele operacyjne zakładają: pobudzanie aktywności własnej rodziny w rozwiązywaniu problemów, Zapobieganie marginalizacji dzieci i młodzieży oraz rodzin zagrożonych dysfunkcjami, rozwój profilaktyki niedostosowania społecznego i przeciwdziałania przestępczości wśród dzieci i młodzieży, organizowanie bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, udzielanie pomocy rodzinom w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zapewnienie dzieciom opieki i wychowania poza rodziną w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, stwarzanie możliwości udzielania pomocy ofiarom przemocy oraz osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, udzielanie pomocy mającej na celu usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem osób pełnoletnich opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze, prowadzenie mieszkań chronionych dla dzieci opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze oraz osób i rodzin będących ofiarami przemocy lub znajdujących się w sytuacji kryzysowej, dążenie do podnoszenia kwalifikacji pracowników służb społecznych pracujących z rodziną,

podejmowanie współpracy z instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodziny na terenie powiatu oraz integrację podmiotów stanowiących bezpośrednie otoczenie rodziny,

Za ważne uznano również pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne oraz środki pomocnicze, umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnienia społecznie aktywnej roli i integracji ze środowiskiem, upowszechnienie działań informacyjnych na temat praw i uprawnień osób niepełnosprawnych, wspieranie funkcjonowania i tworzenia warsztatów terapii zajęciowej, wspieranie działań w zakresie usuwania barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, pomoc w likwidacji barier transportowych, wspieranie profilaktyki i promocji zdrowia, zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i wymagających pomocy i opieki, podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej (organami administracji rządowej, samorządowej, organizacjami społecznymi, kościołem katolickim oraz innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, osobami fizycznymi i prawnymi, jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej), podnoszenie poziomu świadomości społecznej w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych, zwiększenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją społeczną, wspieranie integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, wspieranie rozwoju organizacji, grup społecznych oraz inicjatyw społecznych na terenach wiejskich, rozwój partnerstwa i dialogu społecznego na rzecz rynku pracy, organizowanie szkoleń i przekwalifikowań, aktywny udział w realizacji projektów współfinansowanych z różnych źródeł pomocowych, umożliwienie uczestnictwa w życiu kulturalnym osób dorosłych, dzieci i młodzieży oraz ułatwienie dostępu do informacji i dobrych praktyk.

Strategia Rozwoju Gminy Krynki 2015-2020 jest podstawowym dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju gminy. W oparciu o diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz analizę jej mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją, sformułowano w nim wizję i misję gminy, a także wyznaczono cele strategiczne i szczegółowe.

Do celów szczegółowych istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono: wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin w integracji

i w funkcjonowaniu w środowisku lokalnym, zwiększenie świadomości społecznej odnośnie skali problemów związanych z niepełnosprawnością poprzez prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych, opracowanie i realizacja aktualnej gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, wdrożenie systematycznego programu poradnictwa zawodowego skierowanego przede wszystkim do uczniów gimnazjum, poprawę polityki informacyjnej szkół prowadzonych przez gminę w zakresie informowania o udziale w projektach, programach i konkursach mających wpływ na jakość kształcenia, bezpieczeństwo uczniów, poprawę zaangażowania obywateli gminy w działalność publiczną i pobudzenie aktywności w zakresie inicjatyw lokalnych, podejmowanie współpracy międzyinstytucjonalnej prowadzącej do zapobiegania i powstrzymywania zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie świadomości społecznej odnośnie skali problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie poprzez przeprowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych, realizowanie projektów z organizacjami pozarządowymi na zasadzie partnerstwa, z wykorzystaniem zewnętrznych środków finansowych, realizowanie Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Za ważne uznano również podejmowanie działań prowadzących do poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw i sytuacji na rynku pracy, podejmowanie działań związanych z wykorzystaniem położenia przygranicznego oraz walorów przyrodniczych, wspieranie rozwoju rolnictwa oraz przetwórstwa rolno-spożywczego, podejmowanie działań w zakresie promowania turystyki weekendowej i biznesowej oraz podejmowanie przedsięwzięć sprzyjających poprawie warunków życia mieszkańców, w tym związanych z rozbudową i modernizacją infrastruktury społecznej, wzbogacenie oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej opartej na współpracy międzynarodowej wykorzystującej potencjał związany z położeniem przygranicznym gminy Krynki, zintensyfikowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, których działalność jest ukierunkowana przede wszystkim na wspieranie kultury, tradycji i rozwoju gminy Krynki, rozbudowę infrastruktury agroturystycznej oraz podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji gminy i jej walorów kulturowo-rekreacyjnych.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Krynki jest gminą miejsko-wiejską, położoną we wschodniej części województwa podlaskiego, w powiecie sokólskim. Graniczy z gminami Szudziałowo w powiecie sokólskim i Gródek w powiecie białostockim oraz na wschodzie z Republiką Białorusi.

Gmina zajmuje powierzchnię 165,91 km², co stanowi 8,1% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi miasto Krynki oraz 21 sołectw: Białogorce, Ciemicze, Góran, Górka, Jurowlany, Kruszyniany, Kundzicze, Leszczany, Łapicze, Łosiniany, Nietupa, Nietupa-Kolonia, Nowa Grzybowszczyzna, Nowa Świdziałówka, Ostrów Południowy, Ozierany Małe, Ozierany Wielkie, Plebanowo, Rudaki, Sanniki i Szaciły. Siedzibą gminy jest miasto Krynki.

Gmina Krynki leży na Nizinie Północno-Podlaskiej w obrębie Wzgórz Sokólskich i Wysoczyzny Białostockiej, nad rzeką Krynką – lewym dopływem Świsłoczy. Krajobraz gminy jest urozmaicony o wysokich walorach przyrodniczych. Na terenie gminy znajdują się obszary prawnie chronione, m.in. obszar chronionego krajobrazu Wzgórz Sokólskie, obszar chronionego krajobrazu w obrębie Puszczy Knyszyńskiej, Rezerwat przyrody „Nietupa”.

Bogatą historię gminy dokumentują zachowane zabytki, świadczące o jej wielokulturowym rodowodzie. Wśród ważniejszych wymienić należy: XVIII-wieczny układ przestrzenny składający się z sześciobocznego rynku i dwunastu promieniście wybiegających ulic w Krynkach, cerkiew prawosławną pw. Narodzenia Przenajświętszej Bogurodzicy z 1864 roku, kościół katolicki pw. św. Anny wybudowany w 1913 roku, cmentarz żydowski w Krynkach założony w 1662 roku, synagogę chasydów ze Słonimia zbudowaną w 2. połowie XIX wieku, drewnianą kaplicę św. Antoniego z 1. połowy XVIII wieku na cmentarzu prawosławnym w Krynkach, pozostałości zespołu dworskiego De Virionów z XVIII-XIX wieku, dzwonicę bramną z XVIII wieku – najstarszą budowlę Krynek, meczet w Kruszynianach z przełomu XVII i XVIII wieku – najstarszy do dziś zachowany meczet tatarski w Polsce.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Przez obszar gminy Krynki przebiegają 2 drogi wojewódzkie – nr 676 z Białegostoku przez Supraśl, Krynki do granicy państwa oraz droga nr 674 z Sokółki do drogi nr 676. System komunikacyjny gminy uzupełniają sieci dróg powiatowych (o łącznej długości ok. 49,6 km) oraz dróg gminnych (o łącznej długości 56 km – w większości są to drogi nieutwardzone).

Krynki położone są w odległości ok. 27 km od Sokółki, 32 km od Supraśla i 47 km od stolicy województwa Białegostoku.

Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczy Podlaska Komunikacja Samochodowa Nova S.A. z siedzibą w Białymstoku.

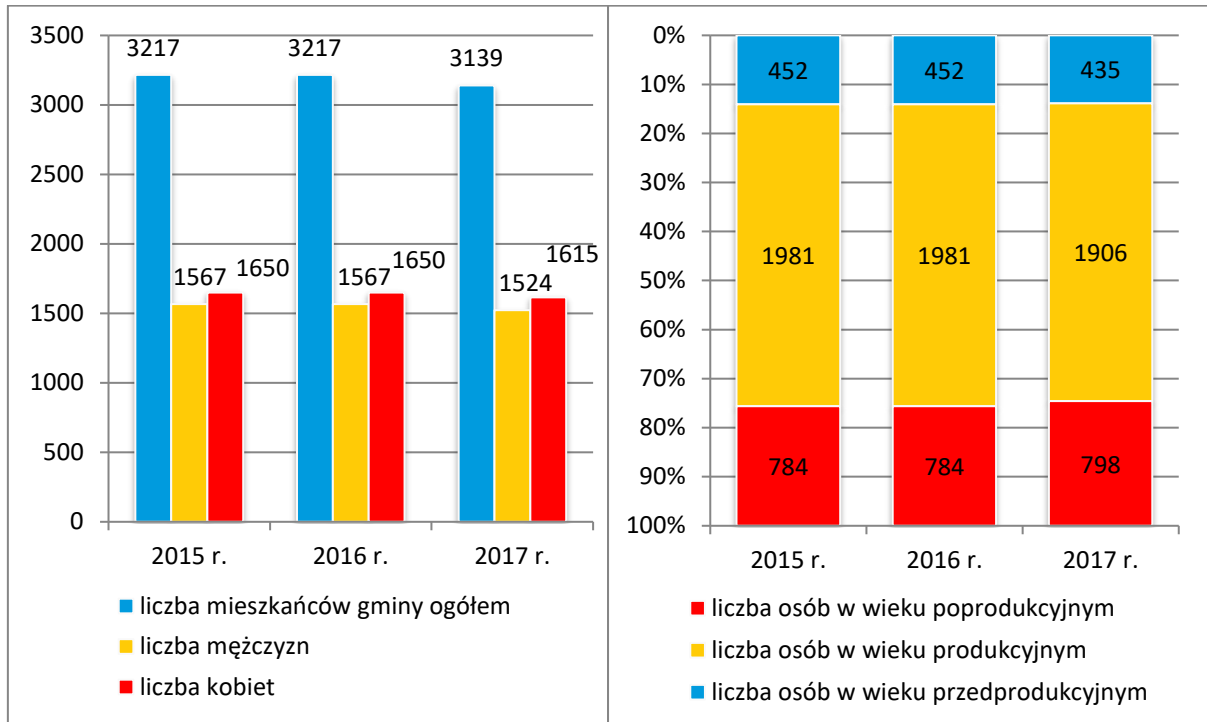
Ocenia się, że dobre połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy Krynek, Kruszynian, Góran, Sannik, Szacił i Ostrowa Południowego, natomiast z trudnościami komunikacyjnymi borykają się mieszkańcy miejscowości: Łapicze, Białogorce, Ozierany Małe, Ozierany Wielkie, Rudaki, Łosiniany, Leszczany, Grzybowszczyzna Nowa, Grzybowszczyzna Stara, Nietupa, Plebanowo, Kundzicze i kolonii Nietupa. Mieszkańcy niektórych miejscowości w gminie mają dostęp do publicznej komunikacji jedynie w dni nauki szkolnej, a innych – w ogóle.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE

Według danych Urzędu Miejskiego w Krynkach w 2017 roku liczba ludności gminy zmniejszyła się w porównaniu z latami poprzednimi (z 3.217 w latach 2015-2016 do 3.139 w 2017 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety (po 1.650 w latach 2015-2016 i 1.524 w 2017 r.).

W 2017 roku, w stosunku do lat 2015-2016, spadła liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, natomiast liczba osób starszych wzrosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2015-2017

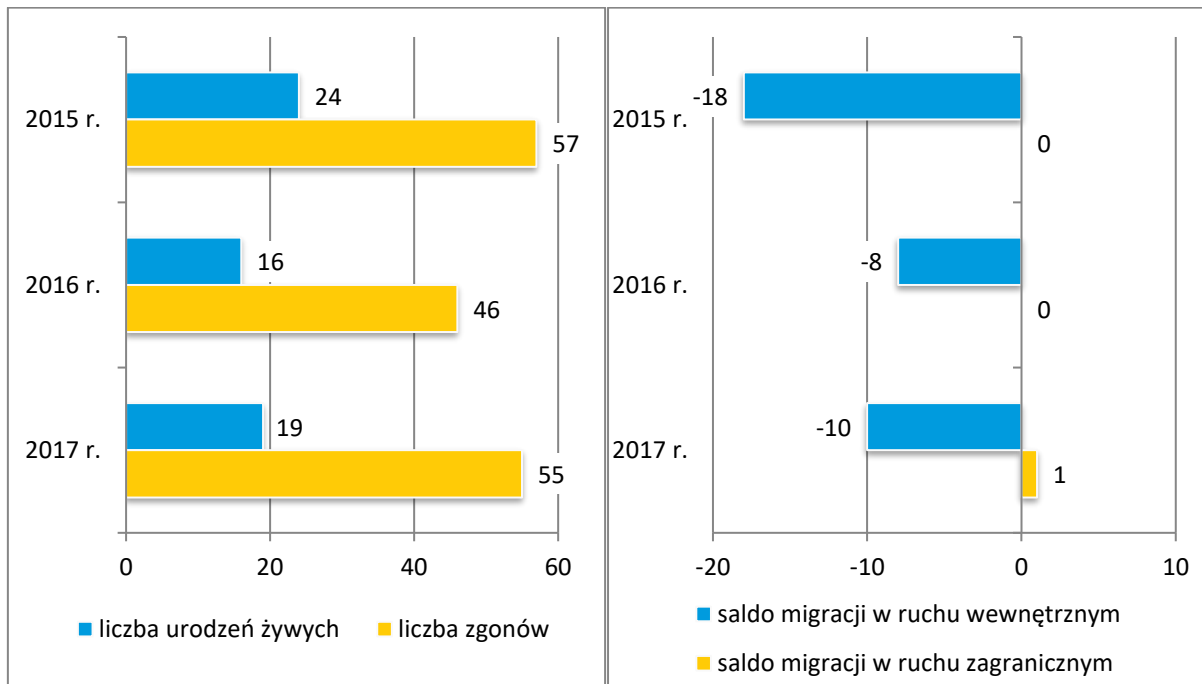

Źródło danych: Urząd Miejski w Krynkach.

W latach 2015-2017 przyrost naturalny w gminie był niekorzystny (-33 w 2015 r., -30 w 2016 r., -36 w 2017 r.), podobnie, jak saldo migracji (-18 w 2015 r., -8 w 2016 r. i -9 w 2017 r.), odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym.

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2015-2017

Źródło danych: Urząd Miejski w Krynkach.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy podkreślić, iż przyjęty do badania trzyletni okres jest zbyt krótki, aby jednoznacznie zdefiniować charakter zachodzących zmian. Niemniej uwagę zwraca spadek w 2017 roku liczby dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, któremu towarzyszył stały wzrost liczby osób starszych. Na tej podstawie przypuszczać należy, że w niedługim czasie gmina zmagać się będzie z postępującym procesem starzenia się społeczności lokalnej, co w niedługiej perspektywie będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów.

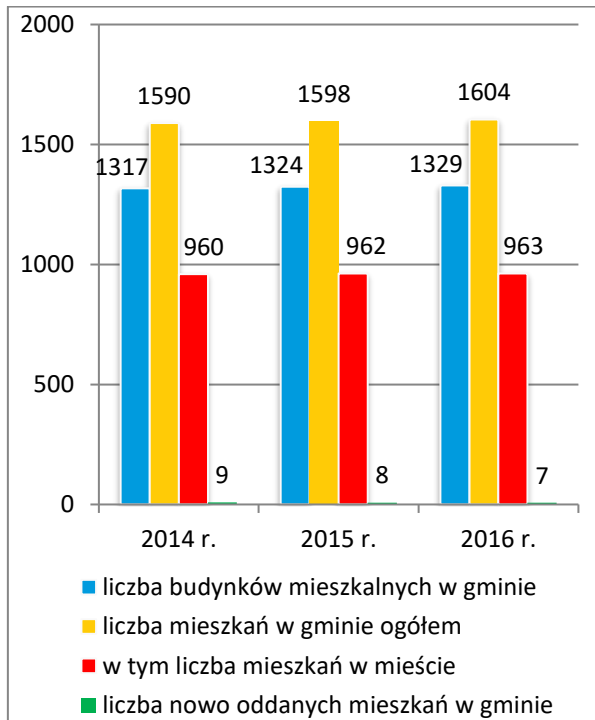
Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2014-2016 liczba mieszkań w gminie zwiększała się z roku na rok (z 1.590 w 2014 r. do 1.604 w 2016 r.), a liczba nowo oddanych mieszkań była na zbliżonym poziomie (9 w 2014 r., 8 w 2015 r., 7 w 2016 r.). Wśród nowo oddanych mieszkań nie było mieszkań poszerzających zasoby gminy.

Z danych Urzędu Miejskiego w Krynkach wynika, że w 2017 roku liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach gminy zmniejszyła się w stosunku do lat poprzednich (po 20 w latach 2015-2016, 18 w 2017 r.), wśród lokali komunalnych nie było mieszkań socjalnych. W latach 2015-2017 w gminie nie złożono wniosków o przydział mieszkania

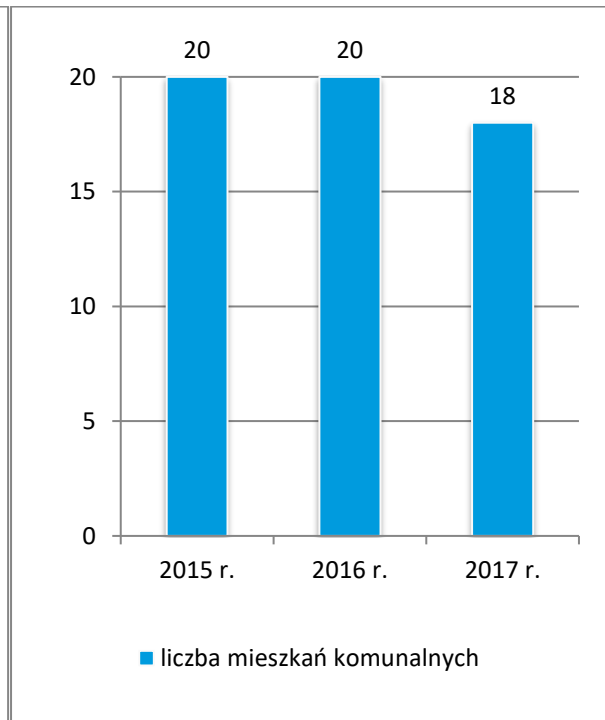
komunalnego z zasobów gminy, nikt też nie oczekiwał na mieszkanie socjalne i nie wydano żadnego wyroku eksmisyjnego bez wskazania lokalu socjalnego.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2014-2016

Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2015-2017

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Miejski w Krynkach.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2016 roku większość mieszkań na terenie miejskim gminy była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. W mieście do sieci wodociągowej podłączonych było 94,3% mieszkań (34,5% mieszkań na terenach wiejskich), ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 78,6 i 73,3% mieszkań (odpowiednio 30,9 i 29% na terenach wiejskich), a centralne ogrzewanie 55,7% mieszkań (18,3% na terenach wiejskich).

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu

określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy.

W analizowanym okresie w gminie wypłacano również dodatki energetyczne. Ta forma pomocy udzielana jest osobom, którym przyznano dodatek mieszkaniowy oraz które są stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkują w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Dane szczegółowe na temat dodatków mieszkaniowych i energetycznych przyznanych w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2015-2017

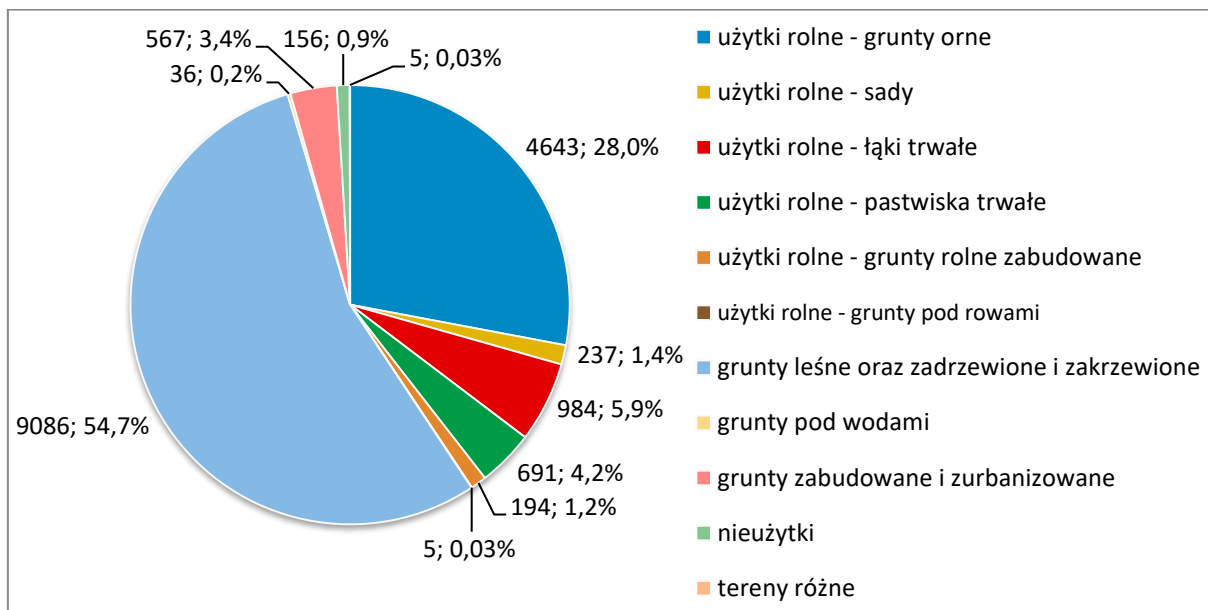
	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	22	18	16
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	54.884	39.171	30.530
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki energetyczne	2	0	0
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	142	0	0

Źródło danych: Urząd Miejski w Krynkach.

4. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Krynki jest gminą o charakterze leśno-rolniczym. W strukturze użytkowania gruntów dominują grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (54,7%); użytki rolne zajmują 40,7%, w tym grunty orne – 28% oraz łąki i pastwiska – 10,1%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

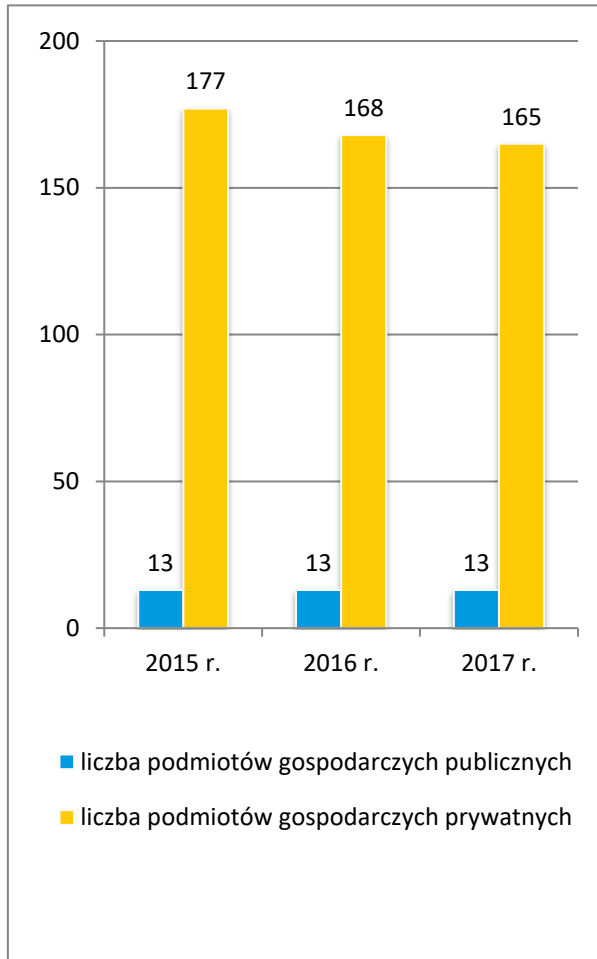
W gminie Krynki dominują gleby w klasie bonitacyjnej IV i V. Stanowią one ok. 68,9% ogółu gruntów orných gminy. Zwarty kompleks gleb lepszych, w III klasie bonitacyjnej występuje na zachód i na północ od miasta Krynki i stanowi niespełna 20% ogółu gruntów orných gminy; pozostałe to grunty VI klasy bonitacyjnej.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku w gminie funkcjonowały 282 gospodarstwa rolne, w tym 275 gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. W strukturze upraw dominowały zboża (uprawą zbóż zajmowało się 209 gospodarstw rolnych spośród 241 trudniących się uprawą) i ziemniaki (75). W gminie uprawiano także warzywa gruntowe (29 gospodarstw), rzepak i rzepik (9) ora uprawy przemysłowe (9). Podstawowy kierunek produkcji zwierzęcej stanowił z kolei chów bydła (zajmowało się nim 39 gospodarstw spośród 87 utrzymujących zwierzęta gospodarskie) i trzody chlewnej (40). Prowadzono także chów koni (18), a w większości gospodarstw (61) hodowano drób.

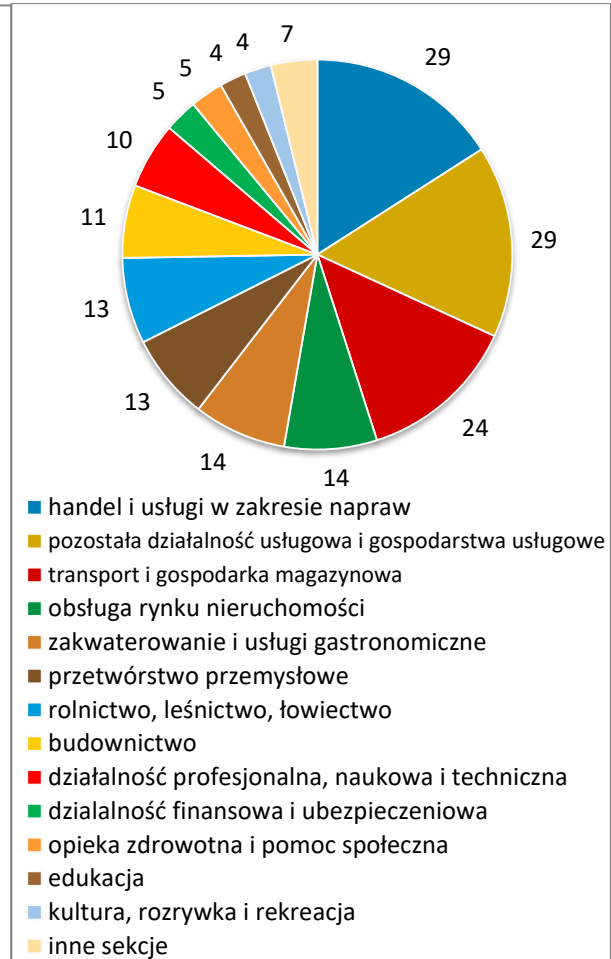
W latach 2015-2017 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zmniejszała się z roku na rok (z 190 w 2015 r. do 178 w 2017 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (177 w 2015 r., 168 w 2016 r., 165 w 2017 r.). W 2016 roku dominującymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonej w gminie były: handel i usługi w zakresie napraw (29) oraz transport i gospodarka magazynowa (24).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2015-2017

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2016 roku

Źródło danych: Urząd Miejski w Krynkach i Główny Urząd Statystyczny.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2014-2016 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Krynki zmniejszała się z roku na rok (z 207 w 2014 r. do 195 w 2016 r.).

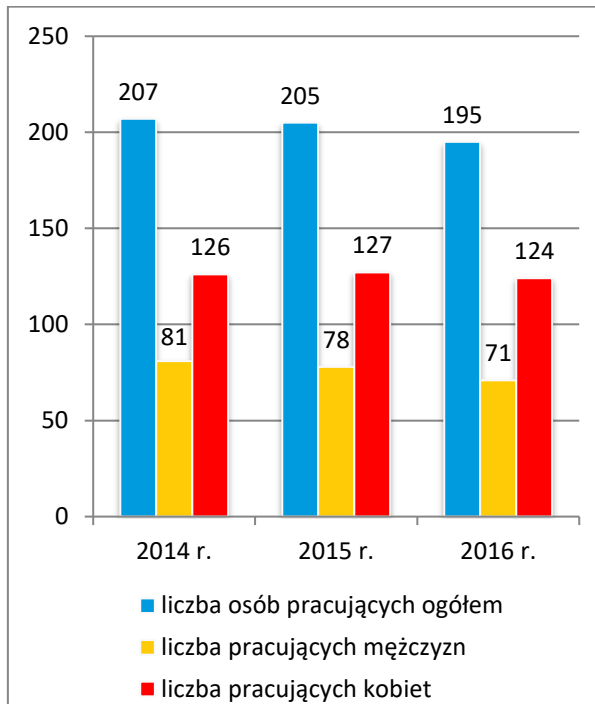
Liczba miejsc pracy na terenie gminy jest niewystarczająca. Szacuje się, że ponad 10% pracujących mieszkańców posiada zatrudnienie poza jej terenem, głównie w Sokółce, Czarnej Białostockiej i w Białymstoku.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce wynika, że w latach 2015-2017 liczba osób bezrobotnych w gminie Krynki stale spadała (z 281 w 2015 r. do 230 w 2017 r.). Wśród osób pozostających bez pracy w 2015 roku większość stanowili mężczyźni (144), natomiast w latach 2016-2017 kobiety (odpowiednio 131 i 120).

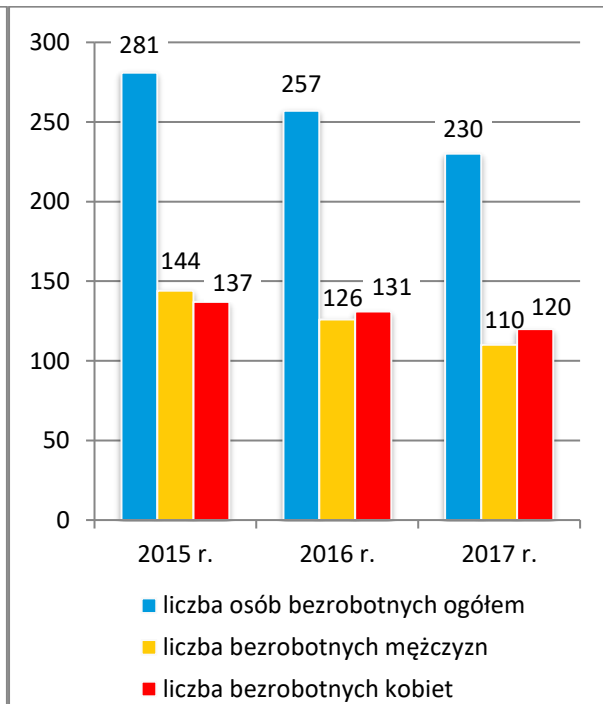
W latach 2015-2017 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym był wysoki i zmniejszał się z roku na rok. W 2015 roku wyniósł 14,2%, rok później osiągnął poziom 13,3%, a w 2017 roku spadł do 12,1%.

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2014-2016*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2015-2017

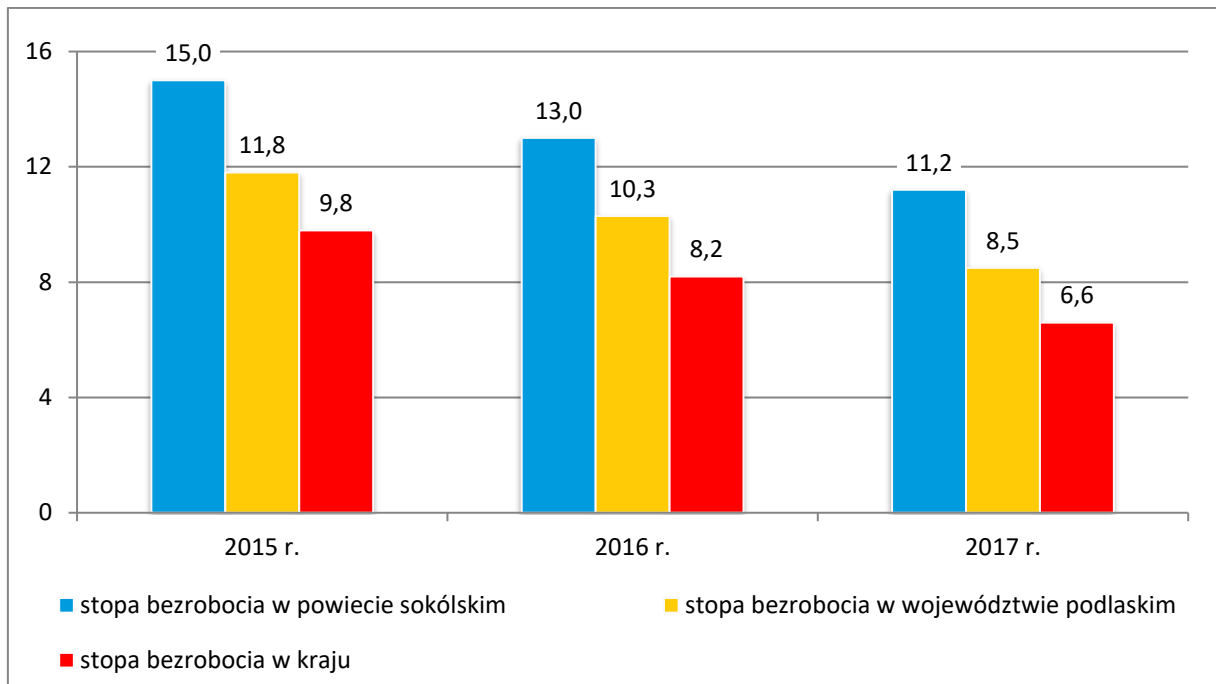

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce.

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

W latach 2015-2017 stopa bezrobocia w powiecie sokólskim była znacznie wyższa niż w województwie podlaskim i w kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie sokólskim, w województwie podlaskim i w kraju w latach 2015-2017 (w %)

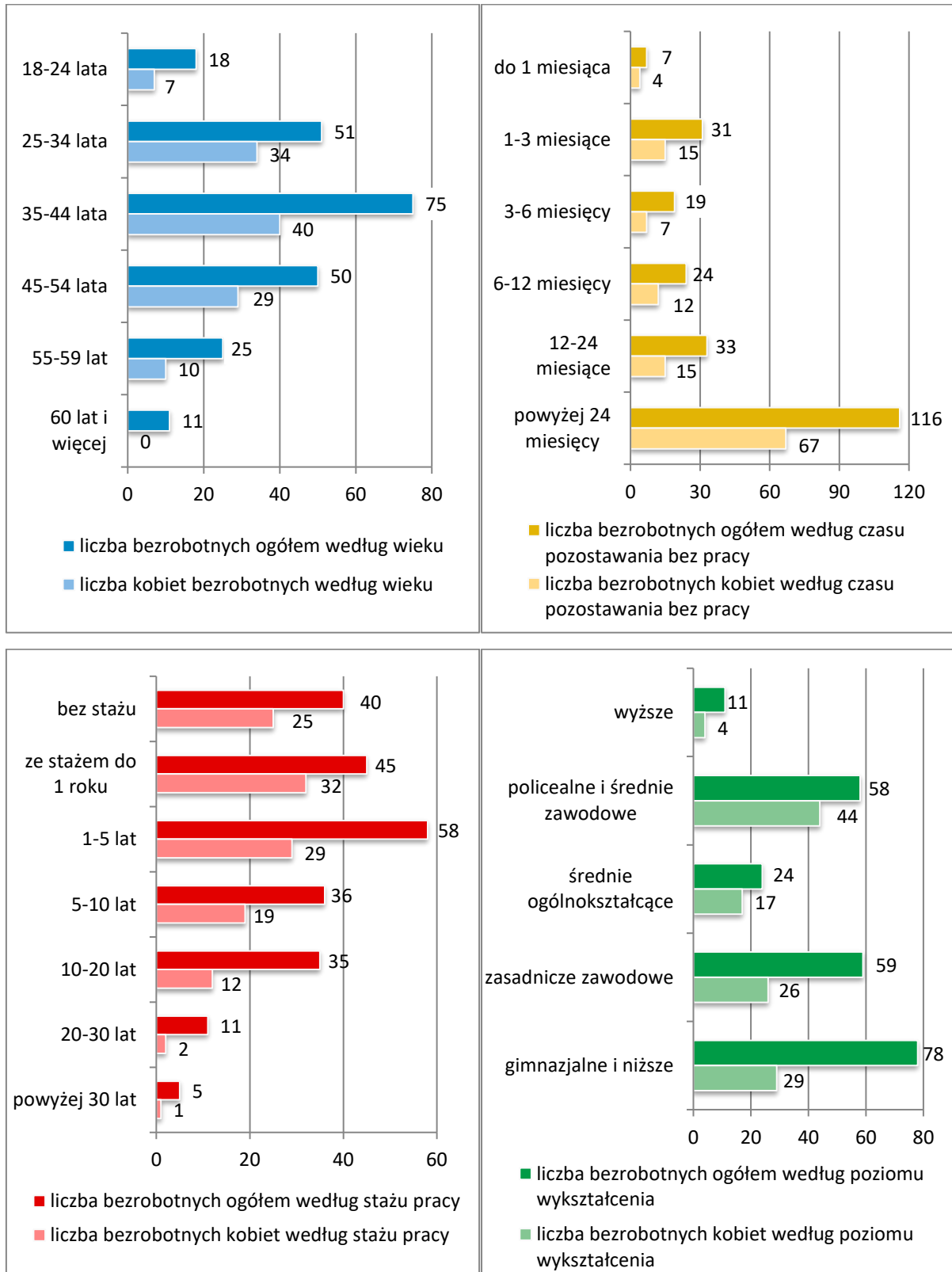

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2017 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (75 osób, w tym 40 kobiet), osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, powyżej 24 miesięcy (116 osób, w tym 67 kobiet), osoby bez stażu pracy i ze stażem pracy krótszym niż 1 rok (łącznie 85 osób, w tym 57 kobiet), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (78 osób, w tym 29 kobiet).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2017 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce.

Bezrobocie należy do zasadniczych problemów gminy Krynki. Przedstawione powyżej dane określające skalę bezrobocia w gminie nie odzwierciedlają całego problemu głównie z powodu tzw. bezrobocia ukrytego. W gminie nie rozwinął się przemysł, rolnictwo jest mało dochodowe, zaś przedsiębiorczość opiera się o małe firmy handlowo-usługowe.

Rozważając położenie mieszkańców gminy pozostających bez zatrudnienia, należy zwrócić uwagę na potrzebę wsparcia ludzi młodych, umożliwienie im podjęcia pierwszej pracy i zdobycia doświadczenia zawodowego, a także osób starszych, w wieku 45 lat i więcej, którym należy zapewnić dostęp do szkoleń pozwalających na zmianę i podniesienie kwalifikacji zawodowych. Istotne wydaje się również pobudzanie kreatywności mieszkańców i wspieranie przedsiębiorczości w oparciu o istniejące w gminie obszary potencjalnego rozwoju, np. rozwój agroturystyki, uprawy ekologiczne,

Wymierne korzyści mogłoby również przynieść zainicjowanie procesu tworzenia podmiotów ekonomii społecznej. Podmioty takie powstają i działają z myślą o mających trudności w znalezieniu pracy osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym i stanowią nie tylko instrument walki z bezrobociem, ale także aktywizacji zawodowej osób marginalizowanych.

5. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Krynki znajduje się Zespół Szkół Samorządowych, w strukturach którego działają szkoła podstawowa, gimnazjum prowadzące wygaszane oddziały oraz przedszkole.

Młodzież z gminy kontynuuje naukę w szkołach ponadpodstawowych w Sokółce, Białymstoku i Białowieży, gdzie znajdują się szkoły zawodowe, technika i licea. W gminie nie ma żłobka. Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Zespół Szkół Samorządowych w Krynkach	Aleja Szkolna 10, 16-120 Krynki
	w tym: Szkoła Podstawowa im. Elizy Orzeszkowej	
	Gimnazjum	Aleja Szkolna 7, 16-120 Krynki
	Przedszkole	

Źródło danych: Urząd Miejski w Krynkach.

W roku szkolnym 2017/2018 do przedszkola uczęszczało łącznie 63 dzieci, w szkole podstawowej naukę pobierało 97 uczniów, a w gimnazjum 41 uczniów. W placówkach oświatowych zatrudnionych było łącznie 30 nauczycieli, z czego 4 nauczycieli w przedszkolu, a 16 w szkole podstawowej i 10 w gimnazjum.

Placówka oświatowa w gminie jest wyposażona w sprzęt audiowizualny, zapewnia dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego. Do dyspozycji uczniów jest także stołówka, w której prowadzone jest dożywianie. Uczniowie w zależności od potrzeb objęci są opieką pedagoga, logopedy i pielęgniarki, mogą również korzystać z porad doradcy zawodowego. W szkole brakuje dostępu do pomocy psychologicznej.

Szkoła organizuje zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań, uczestniczy w projektach i programach służących rozwijaniu umiejętności uczniów i wyrównywaniu ich szans edukacyjnych oraz doskonaleniu nauczycieli, a także realizuje programy profilaktyczne i wychowawcze. Placówka wykonuje zadania profilaktyczne zawarte w programach wychowawczych i szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych i logopedycznych; w szkole działa kółko sportowe.

Dla dalszego rozwoju placówki oświatowej w gminie potrzebne jest zapewnienie uczniom szerszego dostępu do placówek kulturalnych – kina, teatru, muzeum.

6. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Głównymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną w gminie Krynki są Gminny Ośrodek Kultury w Krynkach i Biblioteka Publiczna Gminy Krynki. Podstawowym zadaniem Ośrodka jest prowadzenie działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne i społeczne mieszkańców oraz upowszechnianie i promocja kultury lokalnej. Placówka zajmuje się w szczególności rozpoznawaniem, rozbudzaniem i rozwijaniem potrzeb kulturalnych dzieci, młodzieży i dorosłych, inicjowaniem i tworzeniem warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego i twórczości ludowej oraz kształtowaniem wzorców aktywnego uczestnictwa w kulturze, m.in. poprzez udział w konkursach, festiwalach,

przeeglądach i wystawach. Do zadań GOK-u należy również propagowanie sportu, turystyki i rekreacji. Ośrodek zatrudnia 4 pracowników.

Bazę do prowadzenia działalności kulturalnej w gminie stanowią 2 budynki domów kultury w Krynkach (ul. Grodzieńska 7, ul. J. Piłsudskiego 5), które umożliwiają integrację mieszkańców i stwarzają możliwości dla zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych, informacyjnych i czytelniczych mieszkańców gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Do zadań placówki należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2016 roku księgozbiór biblioteczny liczył 14.324 woluminy, liczba czytelników wyniosła 208, a liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz – 7.179 woluminów. Placówka umożliwia czytelnikom korzystanie z komputerów z dostępem do sieci Internet. Obok podstawowej działalności Biblioteka aktywnie włącza się w organizację konkursów i spotkań, prowadzi kursy, warsztaty i lekcje biblioteczne, promuje czytelnictwo poprzez m.in. udział w Tygodniu Bibliotek, Nocy Bibliotek, akcji „Książka na dobry początek”. Placówka zatrudnia 2 pracowników.

Przy Gminnym Ośrodku Kultury w Krynkach działają zespoły artystyczne, do których należą: „Exit”, „Zaranka”, „Pogodna Jesień”, „Lotosy” i Kabaret „Na Ławeczce”.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminny Ośrodek Kultury w Krynkach	ul. Grodzieńska 7, 16-120 Krynki
2.	Biblioteka Publiczna Gminy Krynki	ul. Cerkiewna 3, 16-120 Krynki
3.	Centrum Edukacji i Kultury Muzułmańskiej w Kruszynianach	Kruszyniany 62, 16-120 Kruszyniany

Źródło danych: Urząd Miejski w Krynkach.

Wielokulturowość jest istotnym elementem życia społecznego w Krynkach. Gmina posiada różnorodny kalendarz imprez – kulturalnych, rozrywkowych i sportowo-

rekreacyjnych. Ich organizacją zajmuje się głównie Gminny Ośrodek Kultury, ale także Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe, sołectwa oraz organizacje pozarządowe, w tym kluby sportowe. Do najważniejszych imprez kulturalnych organizowanych w gminie należą: Dni Krynek – „Wieczór czterech kultur”, Dożynki Gminne, Piknik Rodzinny. W gminie obchodzone są także uroczystości patriotyczne i religijne – Akademia 3 Maja, Narodowe Święto Niepodległości, Wieczór Kolęd, Żywa Szopka oraz święta zwyczajowe – Dzień Kobiet, Dzień Dziecka.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie zajmują się głównie Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krynkach oraz kluby sportowe. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dostępnej na terenie gminy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie

lp.	nazwa obiektu	adres obiektu
1.	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krynkach	ul. Kościelna 24, 16-120 Krynki
2.	Kompleks boisk sportowych „Orlik” w Krynkach	ul. Stary Dwór 3, 16-120 Krynki
3.	Hala Sportowa w Krynkach	Aleja Szkolna 10, 16-120 Krynki
4.	Plac zabaw i siłownia pod chmurką w Krynkach	ul. Kościelna 24, 16-120 Krynki
5.	Plac zabaw w Krynkach	Plac Jagielloński, 16-120 Krynki

Źródło danych: Urząd Miejski w Krynkach.

W gminie odbywają się imprezy sportowo-rekreacyjne. Wśród ważniejszych wymienić należy coroczny Wyścig Szosowy o Memoriał im. Edwarda Dudzińskiego, Grand Prix Krynek w tenisie stołowym – turnieje otwarte i zamknięte, mecze piłkarskie Klubu Sportowego Urzędu Miejskiego w Krynkach – klasa okręgowa seniorów.

Gmina posiada bogate zasoby przyrodnicze i kulturowe pozwalające na rozwój na jej obszarze różnych form wypoczynku i rekreacji. Na terenie gminy znajdują się unikalne pamiątki po żyjących tu przedstawicielach 4 kultur – polskiej, żydowskiej, białoruskiej i tatarskiej. Potencjał rekreacyjny gminy tworzą głównie Puszcza Knyszyńska i Wzgórza Sokólskie. Na terenie gminy zlokalizowane są liczne szlaki turystyczne; do największych atrakcji turystycznych w tej kategorii należą: Szlak Ekumeniczny, Szlak Tatarski (duży i mały), Szlak ekumeniczno-historyczno-przyrodniczy (wokół zbiornika Ozierany), Szlak rowerowy Krynki – Królowy Most. W gminie znajduje się dobrze rozwinięta infrastruktura agroturystyczna.

7. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Krynki funkcjonują 1 zakład opieki zdrowotnej, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy oraz działa 1 punkt apteczny. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Poradnia Lekarzy Rodzinnych” w Krynkach	ul. Grodzieńska 40, 16-120 Krynki
2.	Samodzielny Publiczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Krynkach	ul. Grodzieńska 40, 16-120 Krynki
3.	Punkt apteczny w Krynkach	pl. Jagielloński 7, 16-120 Krynki

Źródło danych: Urząd Miejski w Krynkach.

W ramach Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Poradnia Lekarzy Rodzinnych” w Krynkach funkcjonują: poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet zabiegowo-szczepienny, gabinet położnej środowiskowej oraz gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Z kolei w ramach Samodzielnego Publicznego Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Krynkach działają: zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy psychiatryczny oraz dział ekonomiczno-gospodarczy. Na terenie gminy brakuje lekarzy specjalistów.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2014-2016 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej zmniejszała się z roku na rok (13.751 w 2014 r., 12.991 w 2015 r., 12.536 w 2016 r.).

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy realizują: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej oraz Szpitalny Oddział Ratunkowy w Sokółce (ul. Sikorskiego 40, 16-100 Sokółka).

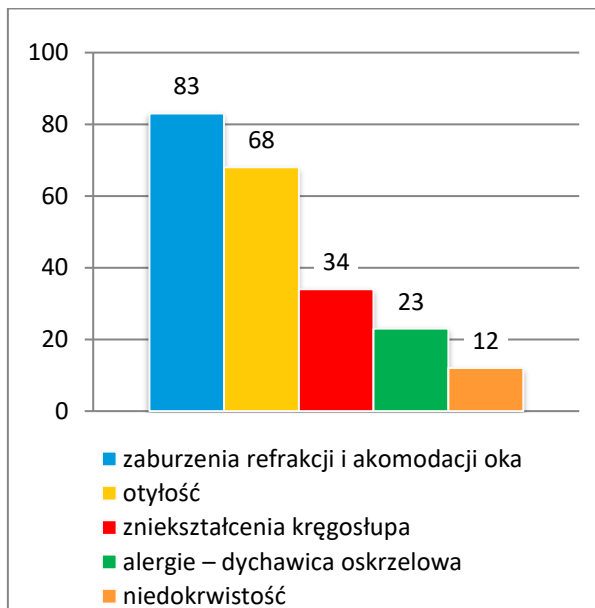
Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarczają dane przekazane przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Poradnia Lekarzy Rodzinnych” w Krynkach. Wynika z nich, że w 2017 roku z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pozostawało 285 dzieci i młodzieży oraz 1.940 osób

dorostych. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (83), otyłość (68), zniekształcenia kręgosłupa (34), alergię – dychawica oskrzelowa (23), niedokrwistość (12), alergię pokarmową (15), zaburzenia rozwoju (9), choroby tarczycy i choroba nadciśnieniowa (po 8). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (762 osoby), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (316), cukrzycę (180), przewlekłe choroby układu trawiennego (130), choroby tarczycy (117), przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawicę oskrzelową (98), choroby obwodowego układu nerwowego (90), niedokrwistość (69), otyłość (64) i nowotwory (55).

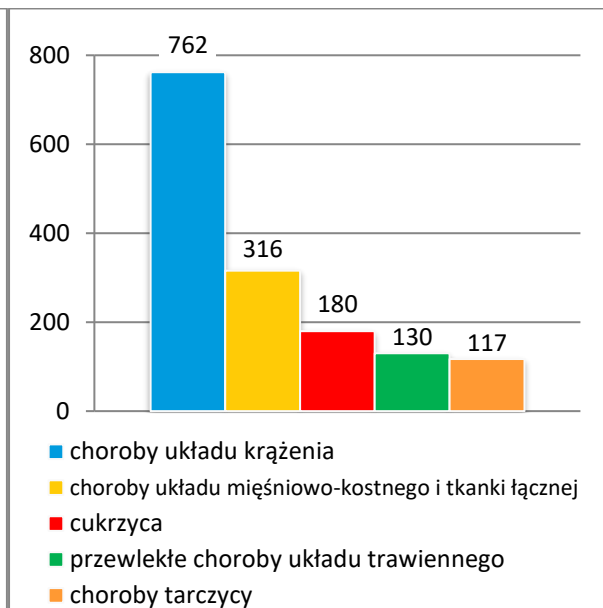
Na koniec 2017 roku łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówce wynosiła 3.848, w tym 813 dzieci i 3.035 osób dorosłych.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2017 roku

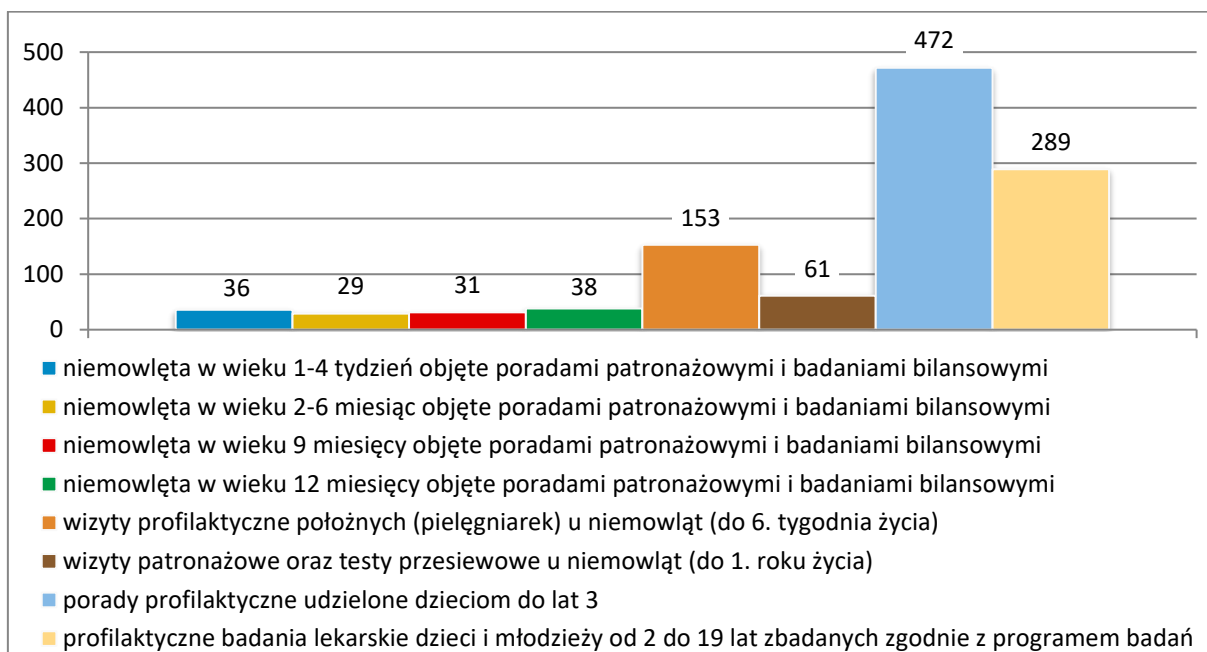
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2017 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Poradnia Lekarzy Rodzinnych” w Krynkach.

W 2017 roku Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Poradnia Lekarzy Rodzinnych” w Krynkach sprawował także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2017 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Poradnia Lekarzy Rodzinnych” w Krynkach.

W 2017 roku poradom patronażowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 36 niemowląt od 1 do 4 tygodnia życia, 29 niemowląt od 2 do 6 miesiąca, 31 niemowląt w wieku 9 miesięcy oraz 38 niemowląt w wieku 12 miesięcy. Liczba wizyt profilaktycznych położnych (pielęgniarek) u niemowląt do 6. tygodnia życia oraz liczba wizyt patronażowych pielęgniarek i testów przesiewowych u niemowląt do 1. roku życia wyniosła odpowiednio 153 i 61. Z porad profilaktycznych korzystały również dzieci do lat 3 (udzielono 472 takie porady), natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 289 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

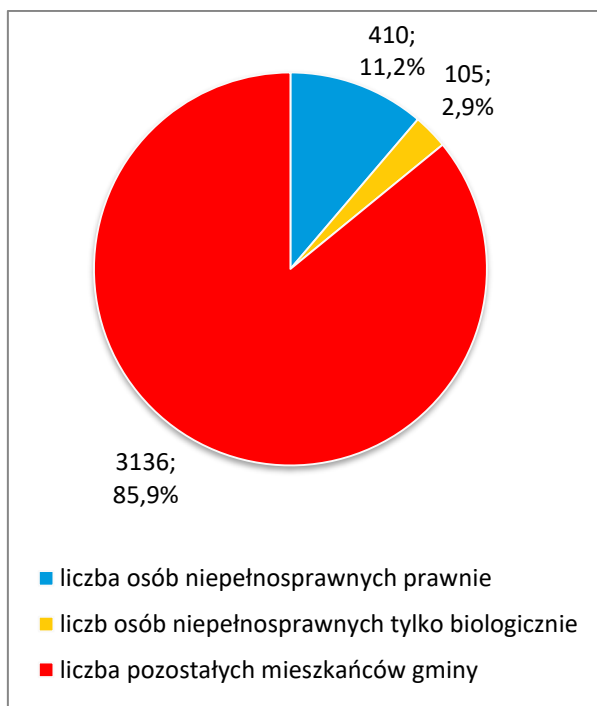
Mimo upływu ponad dziesięciu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich

charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

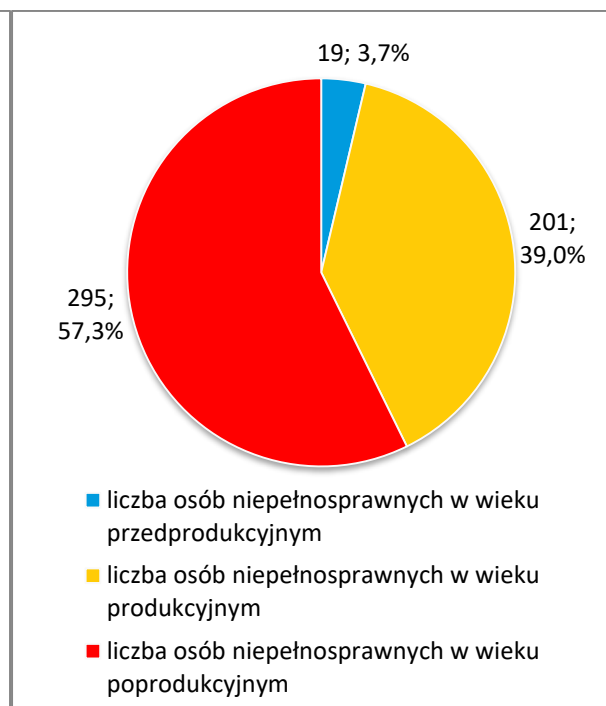
W 2002 roku w gminie Krynki mieszkało 515 osób niepełnosprawnych, w tym 250 mężczyzn i 265 kobiet. Wśród nich większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (410 osób, tj. 79,6%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 105 osób (20,4%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 14,1%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku poprodukcyjnym (295 osób, tj. 57,3%) i produkcyjnym (201 osób, tj. 39%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

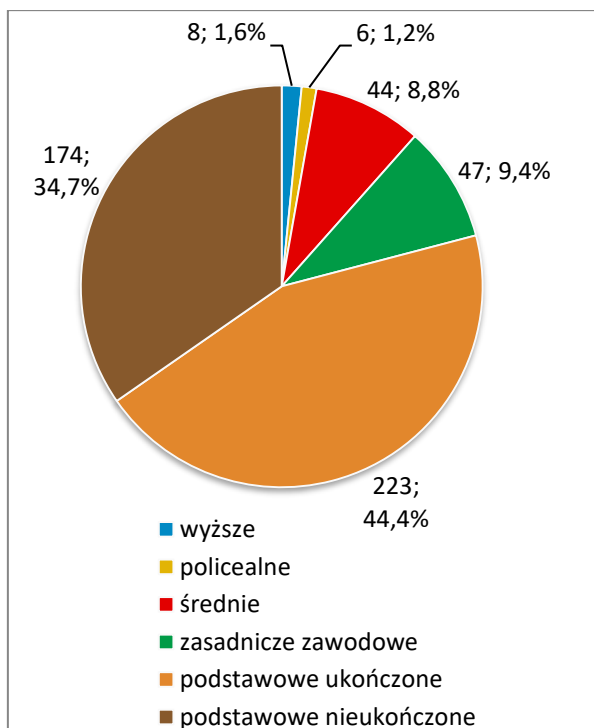
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 10,2% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku poprodukcyjnym, wynosił on bowiem 33,8%.

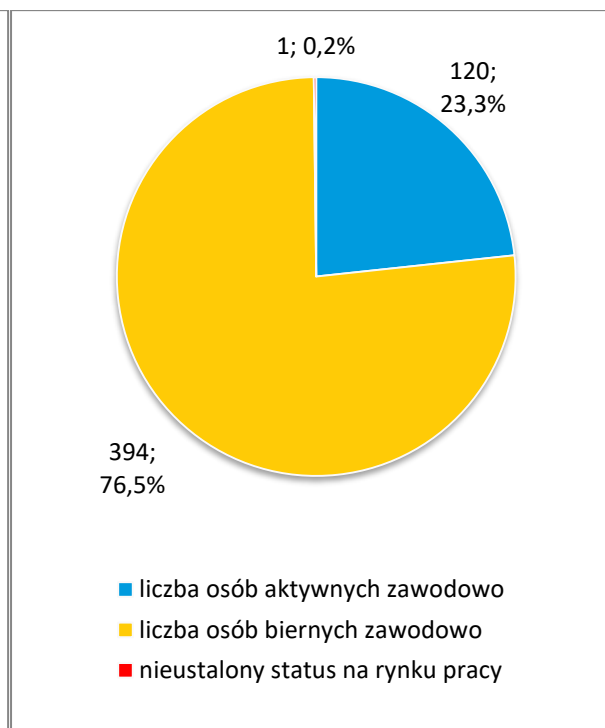
Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (223 osoby, tj. 44,4%) i podstawowym nieukończonym (174 osoby, tj. 34,7%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (394 osoby, tj. 76,5%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

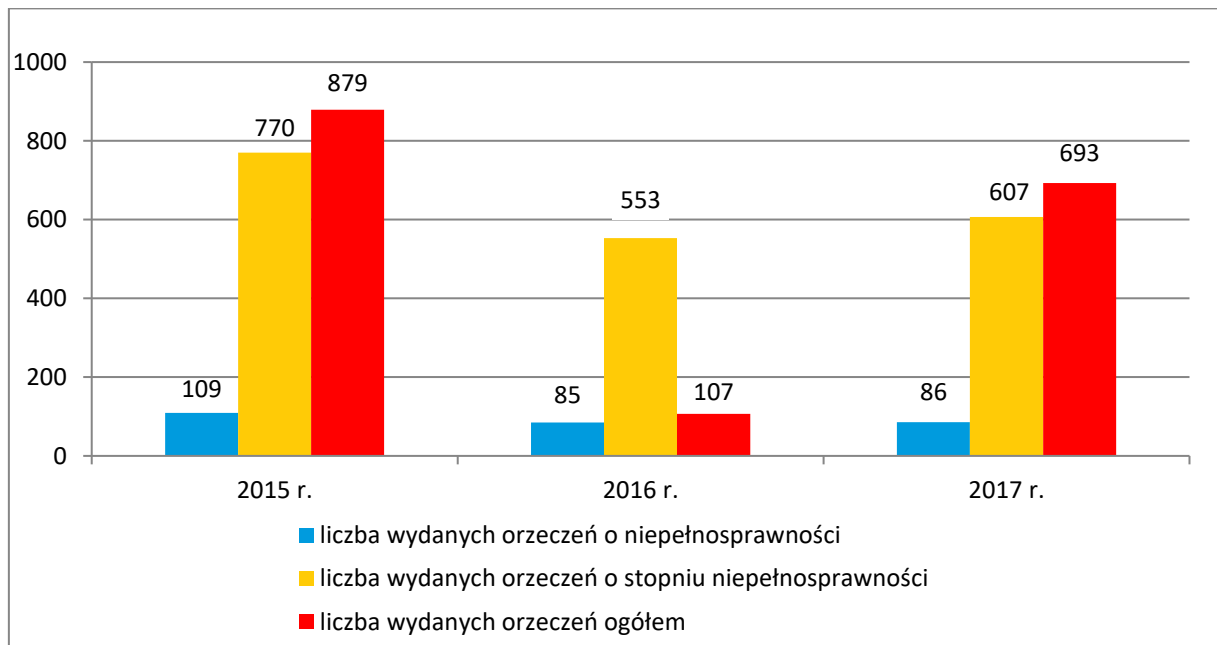
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Krynki zajmuje się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Sokółce. Według jego danych, w latach 2016-2017 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) była niższa niż w 2015 roku (109 w 2015 r., 85 w 2016 r., 86 w 2017 r.), a liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia) ulegała wahaniom (770 w 2015 r., 553 w 2016 r., 607 w 2017 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Sokółce do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2015-2017

Źródło danych: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Sokółce.

8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność

środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

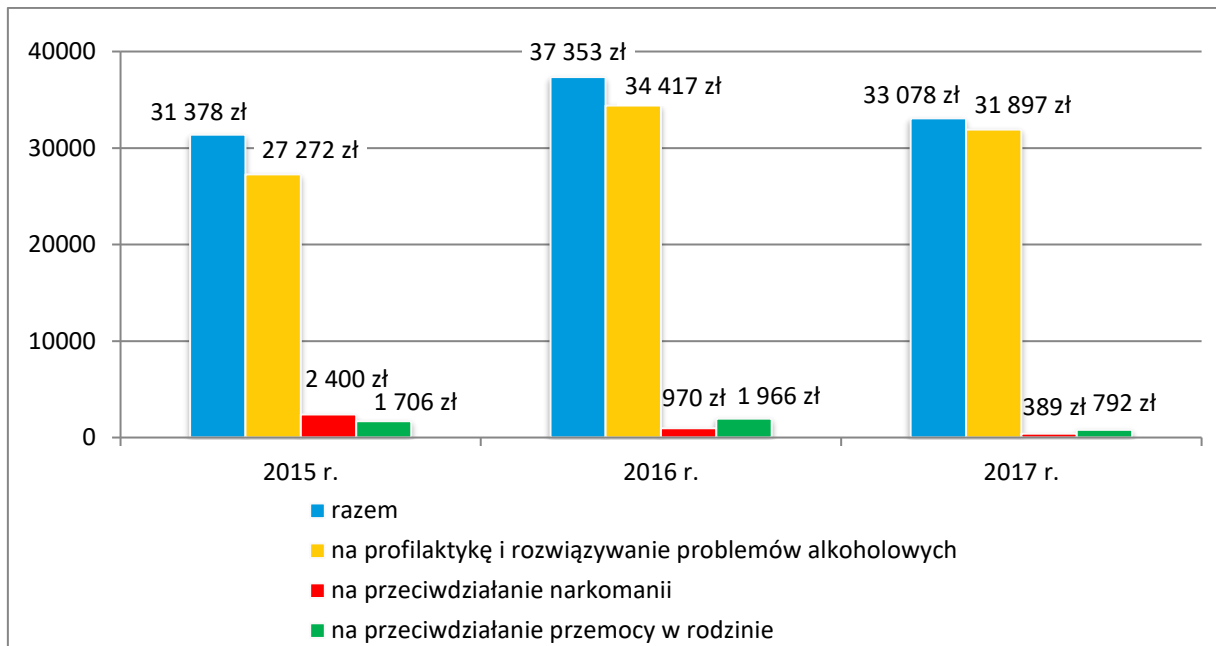
		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Krynki w latach 2015-2017.

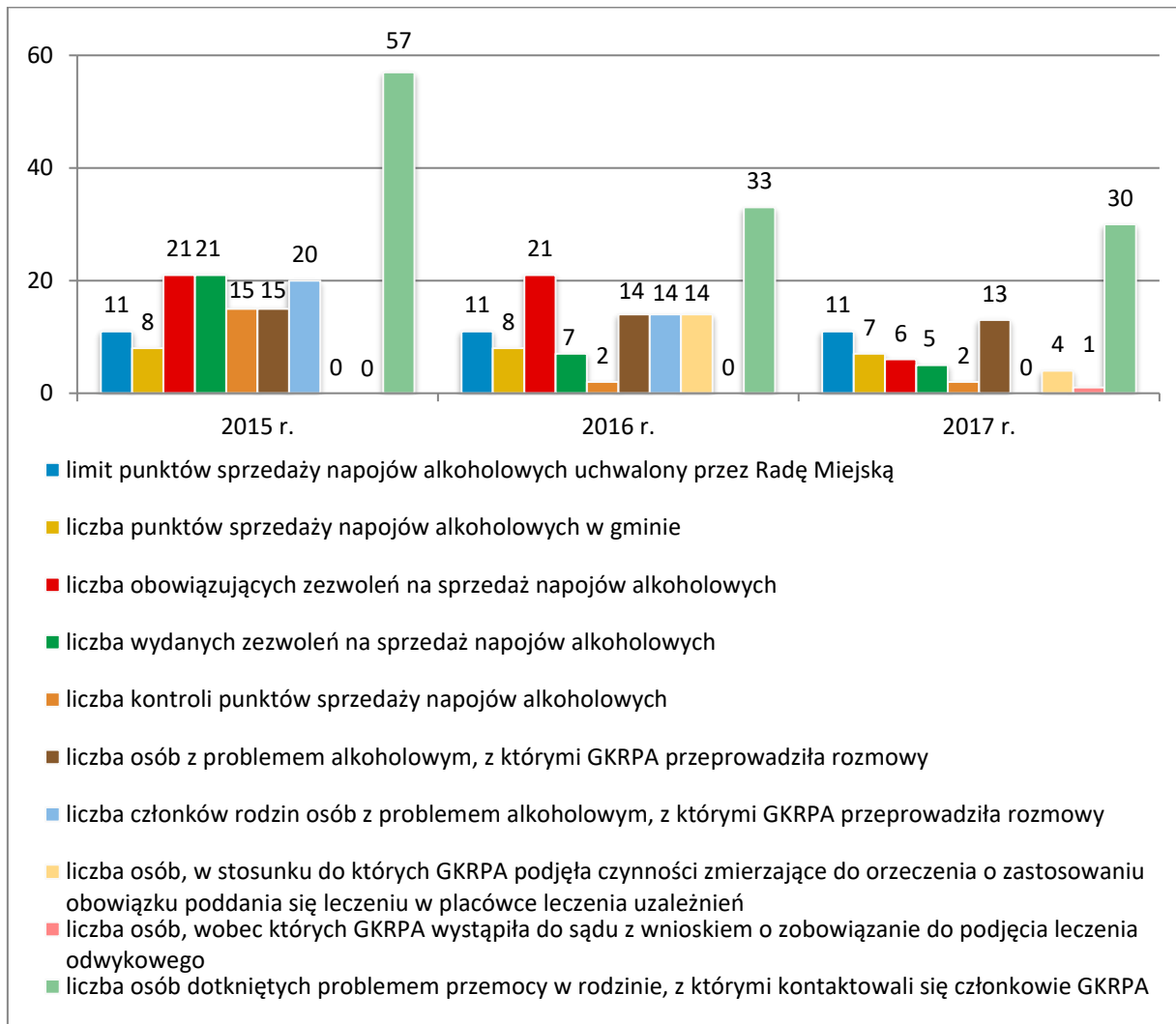
Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2015-2017

Źródło danych: Urząd Miejski w Krynkach.

W latach 2015-2017 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie ulegała nieznacznym wahaniom (31.378 zł w 2015 r., 37.353 zł w 2016 r., 33.078 w 2017 r.).

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Krynki, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W ramach swoich zadań podejmuje ona m.in. czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2015-2017

Źródło danych: Urząd Miejski w Krynkach.

W latach 2015-2017 uchwalony przez Radę Miejską limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był taki sam (11 w każdym roku), a ich liczba była na podobnym poziomie (po 8 w latach 2015-2016, 7 w 2017 r.). W 2017 roku, w stosunku do lat poprzednich, znacznie spadła liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (po 21 w latach 2015-2016, 6 w 2017 r.). W latach 2016-2017, w porównaniu z rokiem 2015, zmniejszyła się także liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (21 w 2015 r., 7 w 2016 r., 5 w 2017 r.). Warto dodać, że w analizowanym okresie nie wydano żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W latach 2015-2017 liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy, była na zbliżonym poziomie (15 w 2015 r., 14 w 2016 r., 13 w 2017 r.),

a liczba członków rodzin tych osób w 2016 roku była niższa niż w 2015 roku (20 w 2015 r., 14 w 2016 r.).

W analizowanym okresie GKRPA podejmowała również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (wobec 14 osób w 2016 r. i 4 osoby w 2017 r.), a także występowała w tej sprawie do sądu (w przypadku 1 osoby w 2017 r.).

W latach 2015-2017 członkowie GKRPA kontaktowali się z odpowiednio 20, 12 i 15 osobami doznającymi przemocy w rodzinie, z odpowiednio 20, 10 i 15 osobami stosującymi przemoc w rodzinie oraz 17 w 2015 roku i 11 w 2016 roku świadkami przemocy w rodzinie.

W ramach działalności Komisji odbywały się stałe dyżury w Punkcie Informacyjno-Kontaktowym w Krynkach. Ich celem było udzielanie porad i informacji w sprawach uzależnień osobom i członkom rodzin osób z problemem alkoholowym. W latach 2016-2017 odbyło się odpowiednio 24 i 16 dyżurów w ww. Punkcie.

W 2017 roku do realizacji zadań związanych z udzielaniem wsparcia i pomocy osobom zmagającym się z problemem alkoholowym (uzależnionym, współuzależnionym) oraz doświadczającym przemocy (fizycznej, psychicznej i ekonomicznej) zatrudniony był psycholog terapeuta. Organizowano spotkania indywidualne, podczas których przeprowadzono rozmowy wspierające, instruktażowe i motywujące do leczenia uzależnień. W latach 2016-2017 psycholog terapeuta udzielił odpowiednio 162 i 140 porad, w tym odpowiednio 35 i 30 porad osobom z problemem alkoholowym oraz odpowiednio 12 i 10 porad rodzinom z problemem przemocy psychicznej i fizycznej.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: w Krynkach – Punkt Konsultacyjny, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście i Gminie Krynki oraz Posterunek Policji, a w Sokółce – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminny Punkt Pomocy Rodzinie, Ośrodek Terapii Uzależnień „Przystań” i Poradnia Leczenia Uzależnień.

Dane szczegółowe na ich temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa jednostki	adres jednostki
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krynkach	ul. Garbarska 16, 16-120 Krynki
Punkt Konsultacyjny w Krynkach	ul. Grodzieńska 7, 16-120 Krynki
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach	ul. Garbarska 16, 16-120 Krynki
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście i Gminie Krynki	ul. Garbarska 16, 16-120 Krynki
Posterunek Policji w Krynkach	ul. Grodzieńska 5, 16-120 Krynki
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce	ul. Marsz. J. Piłsudskiego 8, 16-100 Sokółka
Gminny Punkt Pomocy Rodzinie w Sokółce	pl. Kościuszki 26, 16-100 Sokółka
Ośrodek Terapii Uzależnień „Przystań” w Sokółce	ul. Białostocka 156, 16-100 Sokółka
Poradnia Leczenia Uzależnień w Sokółce	ul. Sikorskiego 40/38, 16-100 Sokółka

Źródło danych: Urząd Miejski w Krynkach.

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynkach wynika, że w latach 2015-2016 z powodu alkoholizmu objął on wsparciem odpowiednio 1 rodzinę liczącą 2 osoby oraz 1 osobę. Jednocześnie w 2017 roku MGOPS nie udzielał pomocy z tego powodu, a także nie świadczył w latach 2015-2017 wsparcia z powodu narkomanii i przemocy w rodzinie.

Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej udzielali wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego i prawnego osobom z problemem alkoholowym (pijącym szkodliwie) oraz prowadzili rozmowy dyscyplinujące i motywujące do podjęcia leczenia.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście i Gminie Krynki. W latach 2015-2017 w jego ramach powołano odpowiednio 149, 119 i 15 grup roboczych. W analizowanym okresie do Przewodniczącego Zespołu wpłynęło odpowiednio 17, 17 i 14 nowo założonych „Niebieskich Kart” oraz kontynuowano realizację tej procedury rozpoczętej w latach poprzednich.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonującej na jej terenie placówce oświatowej) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów

profilaktycznych, jednorazowych prelekcji i pogadarek, spektakli profilaktycznych, imprez sportowych oraz szkoleń i warsztatów dla rodziców.

W 2017 roku w jednorazowych prelekcjach i pogadankach uczestniczyło 50 osób, w spektaklach profilaktycznych – 60 osób, w imprezach sportowych – 186 osób, a w szkoleniach i warsztatach dla rodziców – 11 osób.

W 2017 roku w Gminnym Ośrodku Kultury w Krynkach zostały przeprowadzone warsztaty profilaktyczne dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej w ramach autorskiego Programu Profilaktycznego „Człowiek w drodze – własne świadectwo”, zrealizowano Program autorski – „Warsztat umiejętności wychowawczych dla rodziców”, czyli „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać, żeby do nas mówiły”, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „Klanza” w Zespole Szkół Samorządowych w Krynkach przeprowadziło działania animacyjne – zabawę w cyrk, dofinansowano projekt Ludowego Uczniowskiego Klubu Sportowego w Krynkach i współorganizowano Grand Prix Krynek w tenisie stołowym poprzez zapewnienie pucharów, statuetek i dyplomów dla uczestników oraz przeprowadzenie stosownych działań profilaktyczno-informacyjnych, wspólnie z Policją zorganizowano akcję „Trzeźwy kierowca – bezpieczne dziecko”, Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu „Feniks” w Krynkach dofinansowano zakup nagród rzeczowych oraz pucharów dla uczestników IV Wyścigu Szosowego o Memoriał im. Edwarda Dudzińskiego ph. „Kolarstwo – moim jedynym nałogiem oraz pasją” (wśród zawodników i kibiców została przeprowadzona pogadanka uświadamiająca, jak destrukcyjny wpływ na życie osobiste i rodzinne ma alkohol oraz inne nałogi), a Ludowemu Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu Krynki dofinansowano zakup stołu do tenisa do prowadzenia zajęć sportowych w sekcji tenisa stołowego mających na celu szerzenie profilaktyki w zakresie przeciwdziałania tzw. „używkom”.

9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Krynki problem bezdomności nie występuje, a zjawisko ma charakter jednostkowy. Pomoc osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach. W 2015 roku, w związku z bezdomnością, objął on wsparciem 4 rodziny liczące 6 osób, rok później 4 osoby, a w 2017 roku 2 osoby. W 2017 roku opłacono pobyt w Schronisku dla Bezdomnych w Białymstoku dwojgu bezdomnym mieszkańcom, których ostatnim miejscem zameldowania była gmina Krynki.

W gminie nie ma placówek zapewniających schronienie osobom bezdomnym. Osoby takie mogą być kierowane do schronisk zlokalizowanych na terenie województwa. Według informacji Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, w województwie podlaskim znajduje się 13 placówek udzielających tymczasowego schronienia osobom bezdomnym (w tym 5 w Białymstoku) oraz 35 ośrodków doraźnego wsparcia, jak jadłodajnie, punkty wydawania odzieży i żywności, łaźnie i pralnie. Dwa z ośrodków wsparcia znajdują się w Sokółce; są to: Stołówka socjalna (Al. T. Kościuszki 9, 16-100 Sokółka) prowadzona przez Stowarzyszenie „Kładka” oraz Punkt wydawania odzieży i żywności (al. T. Kościuszki 9, 16-100 Sokółka) prowadzony przez Fundację Sokólski Fundusz Lokalny.

10. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Krynki czuwa Komenda Powiatowa Policji w Sokółce (ul. Białostocka 69b, 16-100 Sokółka), a bezpośrednio czynności policyjne wykonują funkcjonariusze Posterunku Policji w Krynkach (ul. Grodzieńska 5, 16-120 Krynki). Na terenie gminy znajduje się także Placówka Straży Granicznej (ul. gen. J. Bema 68, 16-120 Krynki).

Według informacji uzyskanych z Posterunku Policji w Krynkach, w 2017 roku na terenie gminy odnotowano 16 przestępstw i zatrzymano 17 podejrzanych o ich popełnienie. Wśród sprawców była 1 osoba nieletnia. Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w gminie w 2017 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Przestępczość w gminie w 2017 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	liczba podejrzanych
prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	6	6
niezatrzymanie się do kontroli drogowej	2	2
znieważenie funkcjonariusza publicznego	2	3
znęcanie nad rodziną	1	1
kradzież dokumentów	1	1
przywłaszczenie mienia	1	1
oszustwo	1	1
groźba karalna	1	1

Źródło danych: Posterunek Policji w Krynkach.

Z konsultacji społecznych przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Sokółce w 2016 roku wynika, że najistotniejszym problemem mającym wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy jest publiczne spożywanie alkoholu i niszczenie mienia w parku miejskim i na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Krynkach; jako miejsce zagrożone wymieniono również teren starej garbarni, na którym znajdują się niebezpieczne elementy konstrukcyjne, niezabezpieczone studzienki kanalizacyjne i piwnice. W trakcie konsultacji wskazano również na złą organizację ruchu na rondzie w Krynkach, brak wyznaczonych miejsc parkingowych dla samochodów osobowych oraz niebezpieczną prędkość kierowców jeżdżących w Krynkach i Kruszynianach. W omawianych sprawach KPP w Sokółce podjęła decyzje o wzmożonych patrolach prewencyjnych oraz częstszych kontrolach kierowców przez funkcjonariuszy Wydziału Ruchu Drogowego.

11. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w gminie Krynki wykonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawa o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawa – Prawo energetyczne.

W 2017 roku kadrę Ośrodka stanowiło 7 osób, w tym kierownik, 3 pracowników socjalnych oraz 3 innych pracowników. W analizowanym roku MGOPS spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, bowiem na 1 pracownika socjalnego przypadało 1.046 mieszkańców gminy.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w MGOPS-ie i kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Kadra MGOPS-u i jej kwalifikacje w 2017 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
pracownicy socjalni	3
wykształcenie wyższe	3
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	0
pozostali pracownicy	3
wykształcenie wyższe	3
wolontariusze	0
pracownicy zatrudnieni w ramach zatrudnienia subsydiowanego	0
staże	0

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach.

W latach 2016-2017 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie były znacznie wyższe niż w 2015 roku (2.413.454 zł w 2015 r., 3.717.470 zł w 2016 r., 4.126.728 zł w 2017 r.). Przyczyniło się do tego głównie świadczenie wychowawcze, na które w 2016 roku wydatkowano 1.261.493 zł, a rok później 1.702.664 zł.

W analizowanym okresie systematycznie zwiększały się środki finansowe przeznaczone m.in. na pokrycie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej, świadczenia rodzinne, a także wspieranie rodziny. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2015-2017

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2015 r.	w 2016 r.	w 2017 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	2.400	970	389
przeciwdziałanie alkoholizmowi	27.272	34.417	31.897
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	22.477	24.127	40.059

przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1.706	1.966	792
składki na ubezpieczenia zdrowotne	9.589	9.589	10.660
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	565.455	534.569	488.629
dodatki mieszkaniowe	54.884	39.171	30.531
zasiłki stałe	80.989	77.929	79.666
Ośrodek Pomocy Społecznej	219.157	254.255	275.918
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	19.470	15.360	15.840
pomoc w zakresie dożywiania	175.227	181.910	173 544
pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	116.418	0	0
rodzina			
świadczenie wychowawcze	X	1.261.493	1.702.664
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	940.891	1.100.546	1.108.030
wspieranie rodziny	13.157	28.492	33.328
rodziny zastępcze	902	2.376	3.781
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	163.460	150.300	131.000
ogółem	2.413.454	3.717.470	4.126.728
w tym w budżecie MGOPS-u	2.219.420	3.531.783	3.963.442

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach.

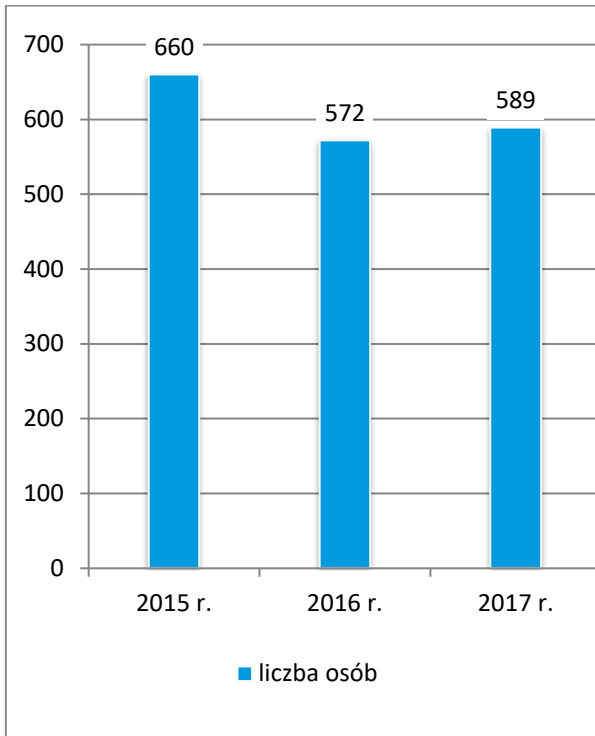
W latach 2015-2017 liczba osób w rodzinach, którym udzielono w gminie pomocy i wsparcia ulegała wahaniom (660 w 2015 r., 572 w 2016 r., 589 w 2017 r.), z kolei z roku na rok zmniejszała się liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie (z 528 w 2015 r. do 468 w 2017 r.), świadczenie pieniężne (z 489 w 2015 r. do 442 w 2017 r.) i niepieniężne (z 376 w 2015 r. do 336 w 2017 r.).

Wśród głównych przyczyn zmniejszania się liczby beneficjentów, którzy otrzymali świadczenia, należy wymienić poprawę sytuacji na rynku pracy, co prowadzi do spadku liczby osób pozostających bez zatrudnienia, oraz wprowadzenie Rządowego Programu „Rodzina 500 plus”, który przyczynił się do polepszenia sytuacji finansowej rodzin.

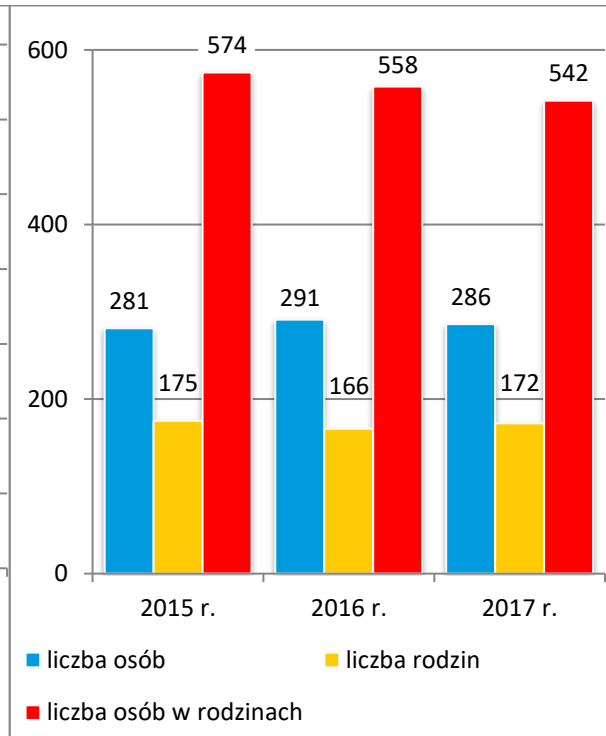
W latach 2015-2017 liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, stale zmniejszała się (191 w 2015 r., 186 w 2016 r., 178 w 2017 r.), podobnie jak liczba osób przebywających w tych rodzinach (537 w 2015 r., 504 w 2016 r., 471 w 2017 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 27. Osoby w gminie, którym w latach 2015-2017 udzielono pomocy i wsparcia

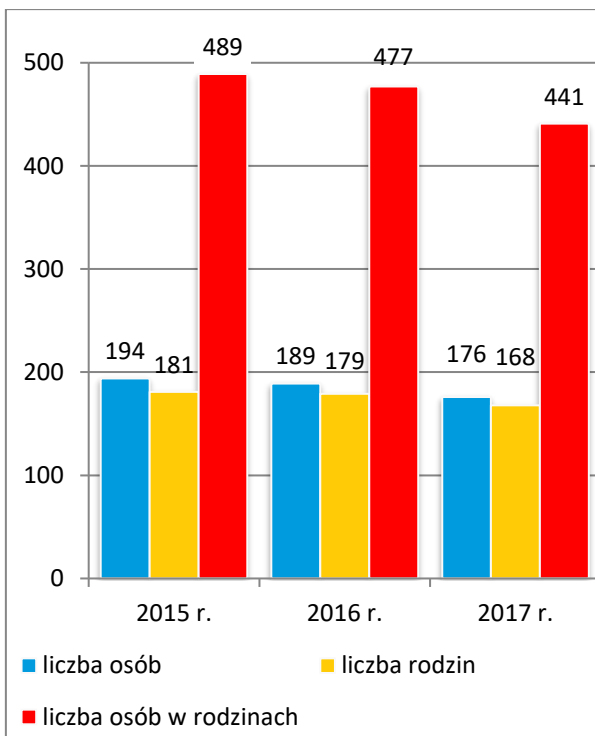

Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie

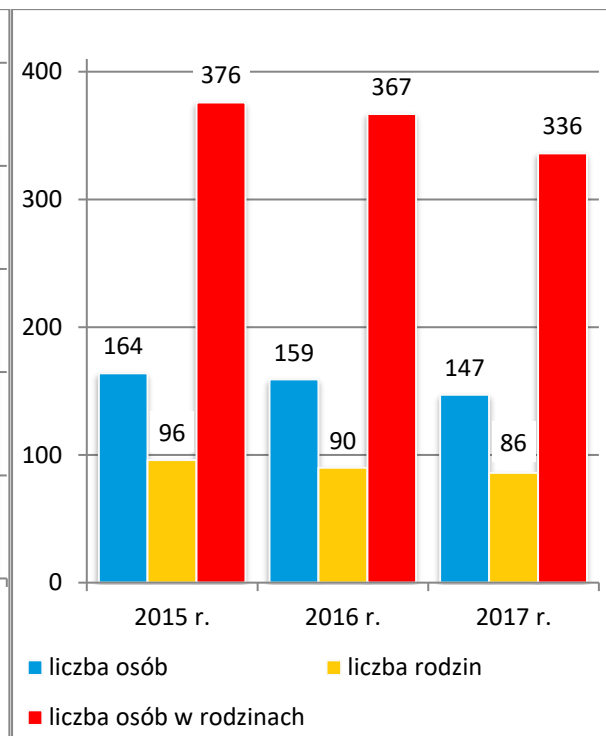

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach.

Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie pieniężne

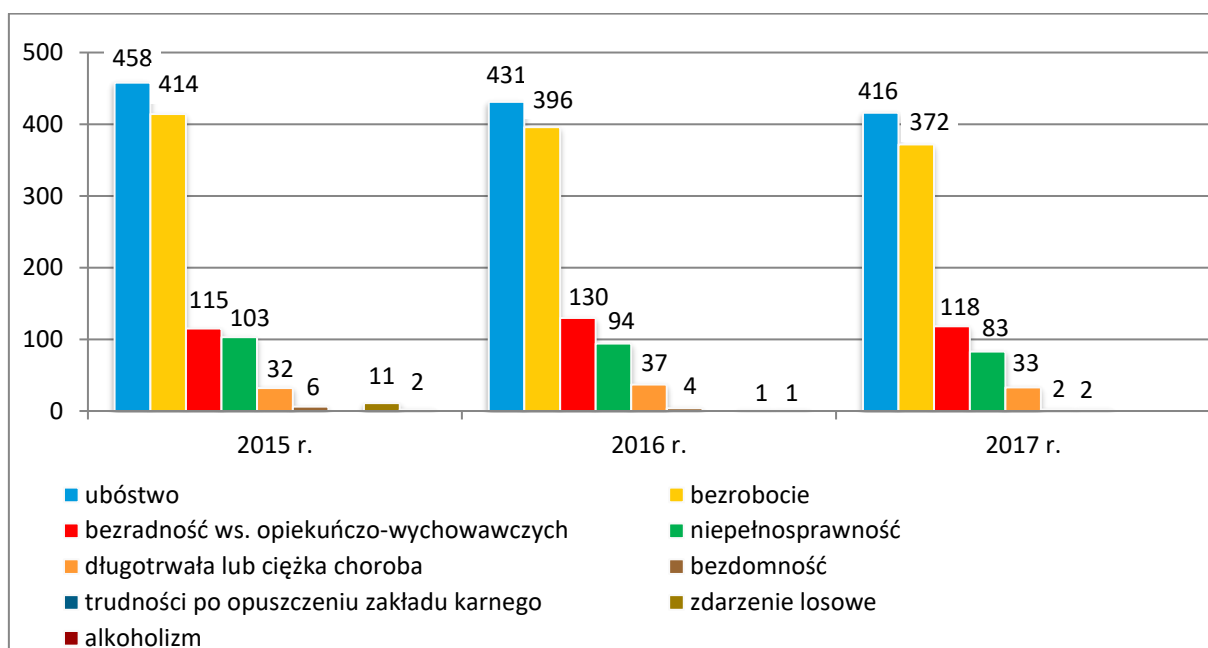
Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia MGOPS-u w latach 2015-2017 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny dotknięte ogólnie rozumianym ubóstwem i bezrobociem. Znaczna część beneficjentów świadczeń pomocy społecznej zmagająca się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz z niepełnosprawnością. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2015-2017 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach.

W latach 2015-2017 zmniejszyła się liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa (z 458 w 2015 r. do 416 w 2017 r.), bezrobocia (z 414 w 2015 r. do 372 w 2017 r.) i niepełnosprawności (ze 103 w 2015 r. do 83 w 2017 r.). Nieznacznym wahaniom ulegała z kolei liczba świadczeniobiorców doświadczających bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (115 w 2015 r., 130 w 2016 r., 118 w 2017 r.) oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby (32 w 2015 r., 37 w 2016 r., 33 w 2017 r.). Warty podkreślenia jest fakt, iż w analizowanym okresie w gminie nie przyznawano świadczeń osobom i rodzinom wymagającym ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez MGOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2015-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez MGOPS w latach 2015-2017

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2015 r.	2016 r.	2017 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
pieniężne	zasiłek stały	22	14	14	196	159	160
	zasiłek okresowy	136	128	122	1.215	1.117	1.082
	zasiłek celowy	135	133	119	X	X	X
	w tym: zasiłek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	113	111	110	539	606	583
niepieniężne	posiłek	163	159	149	26.677	26.001	26.952
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	163	159	147	26.677	26.001	26.717
	schronienie	0	0	0	0	0	0
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	1	0	0	1	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	1	1	2	12	12	19
usługi	usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	2	2	282	276	288
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	80*	59*	163*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	15	0	0	X	X	X
	projekt socjalny	X	X	0	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X

wspieranie rodziny i pieczy zastępczej	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	6* (1)	6* (1)	6* (1)	X	X	X
	liczba dzieci z gminy w pieczy zastępczej (odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej; w zł)	1 (902)	1 (2.376)	1 (3.781)	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielanymi formami pomocy w latach 2015-2017 były zasiłek celowy i zasiłek okresowy. Zasiłek celowy jest przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W latach 2015-2017 liczba osób nim objętych stale zmniejszała się (ze 135 w 2015 r. do 119 w 2017 r.). Z kolei zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W latach 2015-2017 liczba osób, które z niego skorzystały, również spadała (ze 136 w 2015 r. do 122 w 2017 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W latach 2015-2017 roku liczba osób objętych posiłkiem nieco zmniejszyła się (ze 163 w 2015 r. do 149 w 2017 r.).

Ważną formą wsparcia niepieniężnego było również pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. W latach 2015-2016 gmina pokrywała koszt pobytu w domu pomocy społecznej za 1 osobę, a w 2017 roku za 2 osoby.

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania

w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W 2017 roku liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, znacznie zwiększyła się w stosunku do lat poprzednich (80 w 2015 r., 59 w 2016 r., 163 w 2017 r.).

W gminie świadczone również specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi – korzystały z nich 2 osoby w każdym roku.

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, zatrudniając 1 asystenta rodziny. W latach 2015-2017 pod jego opieką pozostawało 6 rodzin w każdym roku. Środki na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny zostały pozyskane w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”. Gmina ponosiła również odpłatność za pobyt 1 dziecka z gminy w pieczy zastępczej – w 2015 roku 902 zł, w 2016 roku 2.376 zł, a w 2017 roku 3.781 zł.

W latach 2015-2017 MGOPS realizował również zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników.

Od 2014 roku w gminie realizowany jest także rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się MGOPS, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny. W latach 2015-2016 wydano 262 karty, a w 2017 roku 105 kart.

W latach 2016-2017 Ośrodek realizował również zadanie wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznając świadczenia wychowawcze – w 2016 roku 177 rodzinom na kwotę 1.261.493 zł, a w 2017 roku 169 rodzinom na kwotę 1.678.624 zł.

W analizowanym okresie w gminie Krynki organizowano prace społecznie użyteczne dla osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W 2015 roku objęto nimi 20 osób, w 2016 roku 18 osób, a w 2017 roku 16 osób.

W 2015 roku Ośrodek brał również udział w realizacji projektu finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – kontynuowano realizację projektu w ramach poddziałania „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”; wsparciem objęto 15 osób.

W ramach realizowanych zadań MGOPS przyznawał również świadczenia rodzinne. W latach 2015-2017 ogólna liczba udzielonych świadczeń zwiększała się z roku na rok (z 12.189 w 2015 r. do 13.233 w 2017 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 10.157 w 2015 r. do 11.030 w 2017 r.). Z kolei na zbliżonym poziomie pozostawała liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych (1.691 w 2015 r., 1.678 w 2016 r., 1.699 w 2017 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	4.153	4.217	4.200
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	713	666	613
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	111	102	101
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	0	X	X
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	26	36	62
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	19	12	20
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	X	119	103
ogółem			
liczba świadczeń	5.022	5.152	5.099
zasiłek dla opiekuna			
liczba świadczeń	99	84	65
jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł			
liczba świadczeń	X	X	1

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach.

W analizowanym okresie Ośrodek przyznawał również zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia

pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2015-2017 MGOPS wypłacił odpowiednio 99, 84 i 65 zasiłków dla opiekuna na łączną kwotę odpowiednio 51.289, 43.680 i 33.156 zł.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy MGOPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. W 2017 roku liczba tych składek była wyższa niż w latach 2015-2016 (140 w 2015 r., 138 w 2016 r., 164 w 2017 r.), a ich wartość zwiększała się z roku na rok (36.792 zł w 2015 r., 38.711 zł w 2016 r., 43.028 zł w 2017 r.).

W 2017 roku Ośrodek przyznał 1 jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez Ośrodek stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2015-2017 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była na zbliżonym poziomie (17 w 2015 r., 19 w 2016 r., 16 w 2017 r.), a liczba wypłaconych świadczeń ulegała wahaniom (221 w 2015 r., 255 w 2016 r., 231 w 2017 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	17	19	16
liczba wypłaconych świadczeń	221	255	231
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	90.079	110.910	107.349

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Krynki, poza Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, działa Samodzielny Publiczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Krynkach (ul. Grodzieńska 40, 16-120 Krynki) – placówka prowadząca inne niż szpitalne stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne w zakresie świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych (także psychiatrycznych) w ramach opieki długoterminowej.

Mieszkańcy gminy mają natomiast możliwość korzystania z oferty instytucji udzielających wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, ul. J. Piłsudskiego 8, 16-100 Sokółka.	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.
Dom Pomocy Społecznej w Jałowie, ul. Leśna 11, 16-050 Michałowo.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekłe psychicznie chore.
Dom Pomocy Społecznej w Choroszczy, al. Niepodległości 4, 16-070 Choroszcz.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekłe psychicznie chore.
Dom Pomocy Społecznej w Uhowie, ul. Surażska 67, 18-100 Łapy.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekłe somatycznie chore.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sokółce, ul. Polna 1, 16-100 Sokółka.	Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice.

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach, Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce

12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Krynki funkcjonuje kilkanaście organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiada uchwalany corocznie program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 15. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Stowarzyszenie „Idźmy Razem” , al. Szkolna 10, 16-120 Krynki	Prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
2.	Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych Umysłowo , ul. Garbarska 16, 16-120 Krynki.	Działalność w zakresie pomocy społecznej i usług socjalnych.
3.	Stowarzyszenie „Ocalić Od Zapomnienia Podlaskie” w Kruszynianach , Kruszyniany 32, 16-120 Kruszyniany.	Działalność na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, zachowania i ochrony środowiska naturalnego oraz kulturowego dziedzictwa regionów.
4.	Stowarzyszenie „Mecenas” , ul. Graniczna 1, 16-120 Krynki.	Inicjowanie, wspieranie i zrównoważony rozwój demokratycznego państwa prawnego, społeczeństwa obywatelskiego i dialogu społecznego.

5.	Fundacja Villa Sokrates , ul. Sokóleka 9, 16-120 Krynki.	Działalność w zakresie kultury; promowanie dziedzictwa kulturowego regionu; działalność na rzecz dialogu międzynarodowego; podtrzymanie i rozwój tożsamości kulturowej Białorusinów w Polsce.
6.	Stowarzyszenie „Kresy Podlasia” w Krynkach , ul. 11 Listopada 53, 16-120 Krynki.	Działalność na rzecz rozwoju wspólnot lokalnych.
7.	Stowarzyszenie Pro Bona , ul. Grodzieńska 47, 16-120 Krynki.	Popularyzacja dziedzictwa historycznego i kulturowego regionu, pielęgnowanie tradycji.
8.	Regionalne Centrum Kultury Tatarów Polskich Asman , Kruszyniany 58, 16-120 Kruszyniany.	Działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych.
9.	Fundacja Drabina , ul. Grochowa 9, 16-120 Krynki.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, popularyzacja kultury, sztuki i dziedzictwa narodowego; ochrona środowiska.
10.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Krynki , ul. Garbarska 16, 16-120 Krynki.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej.
11.	Uczniowski Klub Sportowy „Feniks” w Krynkach , al. Szkolna 10, 16-120 Krynki.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej.
12.	Ochotnicza Straż Pożarna w Krynkach , ul. Gen. Józefa Bema 9, 16-120 Krynki.	Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, uczestnictwo w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.

Źródło danych: www.bazy.ngo.pl

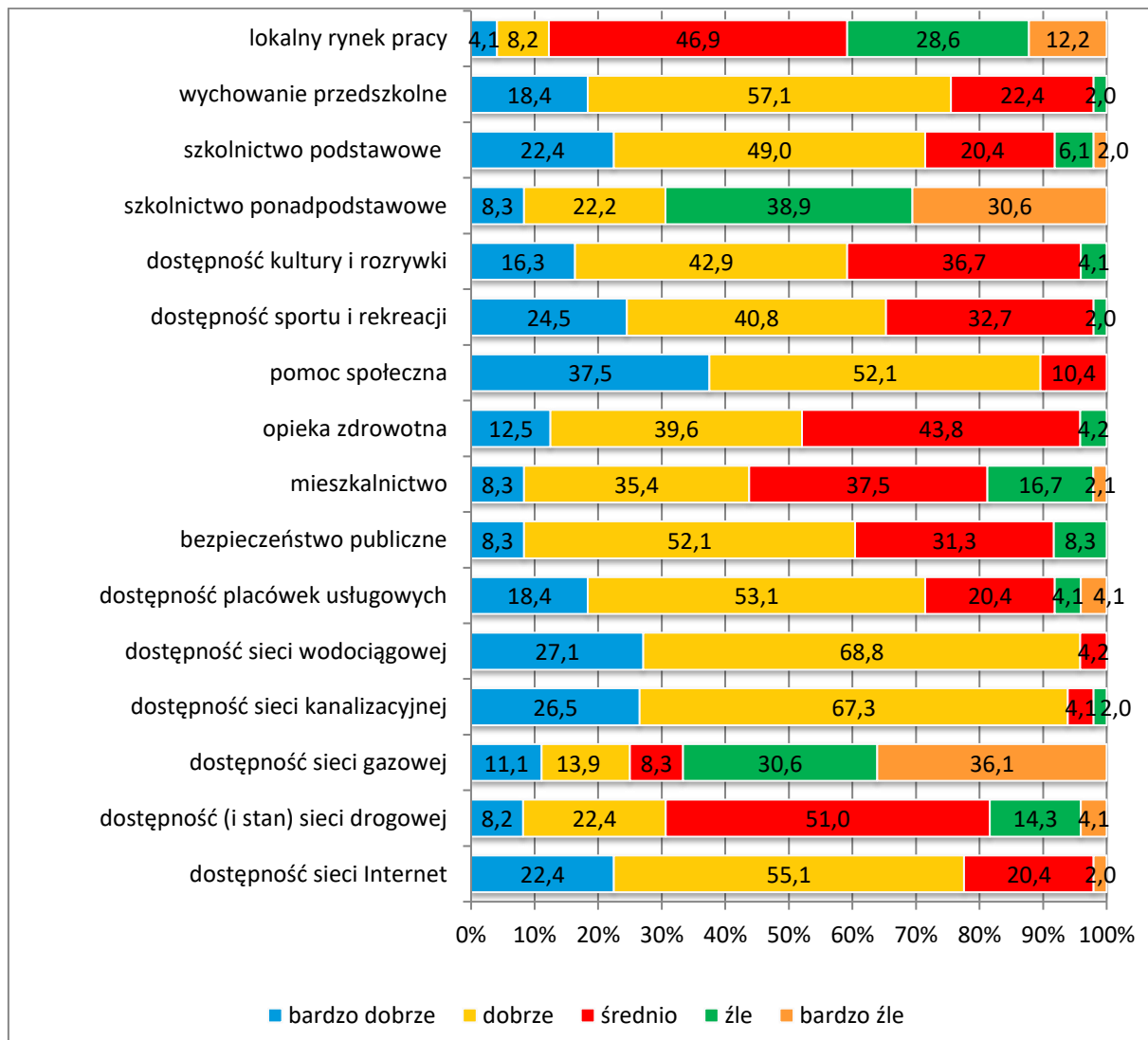
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Krynki posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Burmistrza Krynek, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Miejskiego, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 49 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Warunki życia w gminie

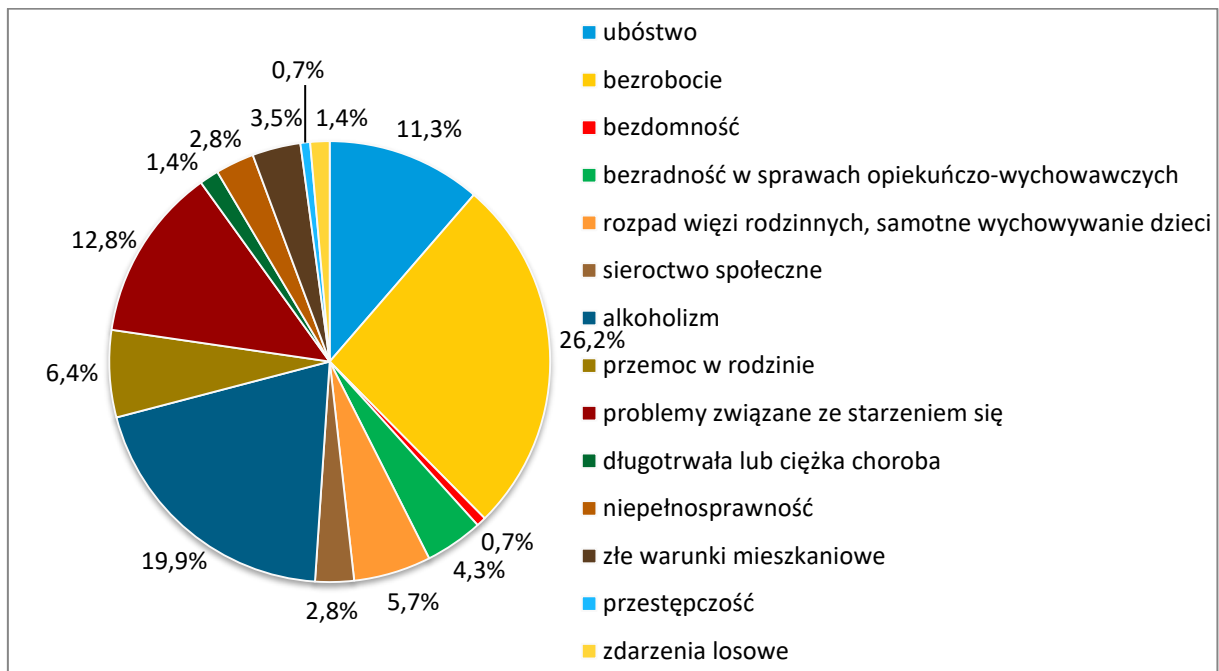
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili dostęp do sieci wodociągowej (łącznie 95,9% ocen dobrych i bardzo dobrych) i kanalizacyjnej (w sumie 93,8% ocen dobrych i bardzo dobrych), pomoc społeczną (łącznie 89,6% ocen dobrych i bardzo dobrych), dostęp do sieci Internet (w sumie 77,5% ocen dobrych i bardzo dobrych), wychowania przedszkolnego (łącznie 75,5% ocen dobrych i bardzo dobrych), placówek usługowych (w sumie 71,5% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz szkolnictwa podstawowego (łącznie 71,4% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili dostępność szkolnictwa ponadpodstawowego (w sumie 69,5% ocen złych i bardzo złych) i sieci gazowej (łącznie 66,7% ocen bardzo złych i złych) oraz lokalny rynek pracy (w sumie 40,8% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 33. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

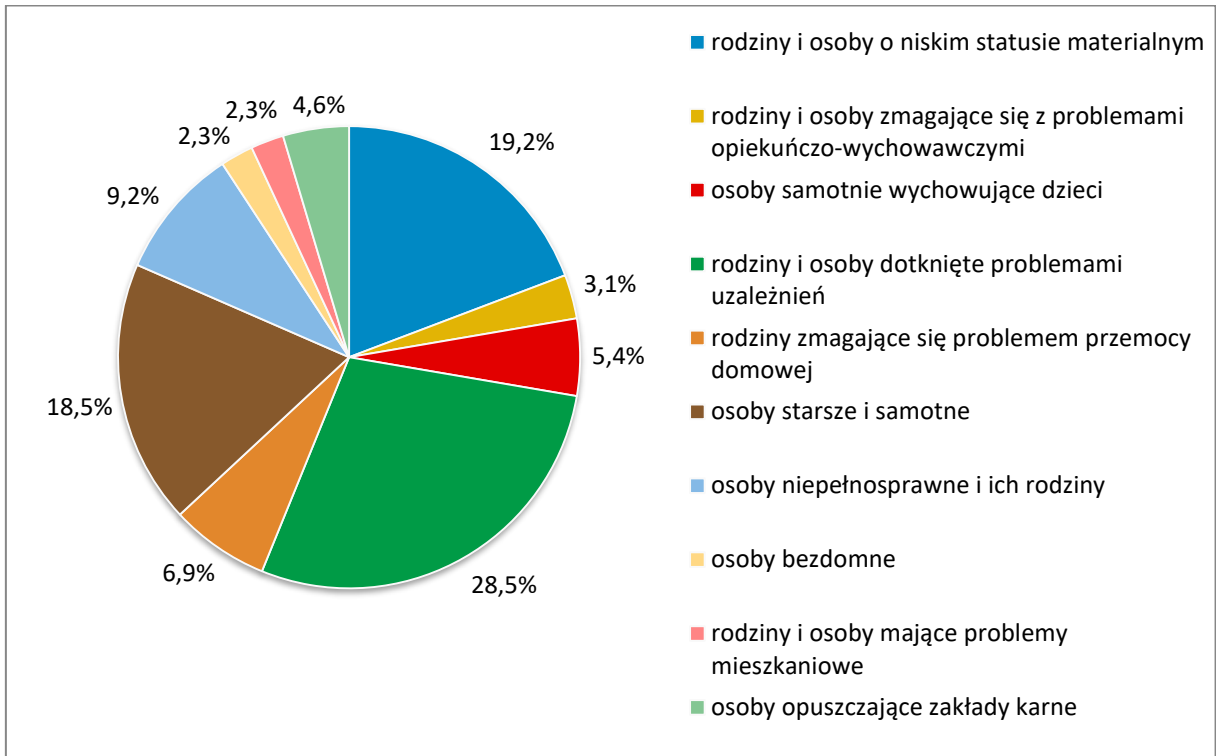

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci uznali bezrobocie (26,2%), alkoholizm (19,9%), a także problemy związane ze starzeniem się (12,8%) oraz ubóstwo (11,3%).

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 34. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

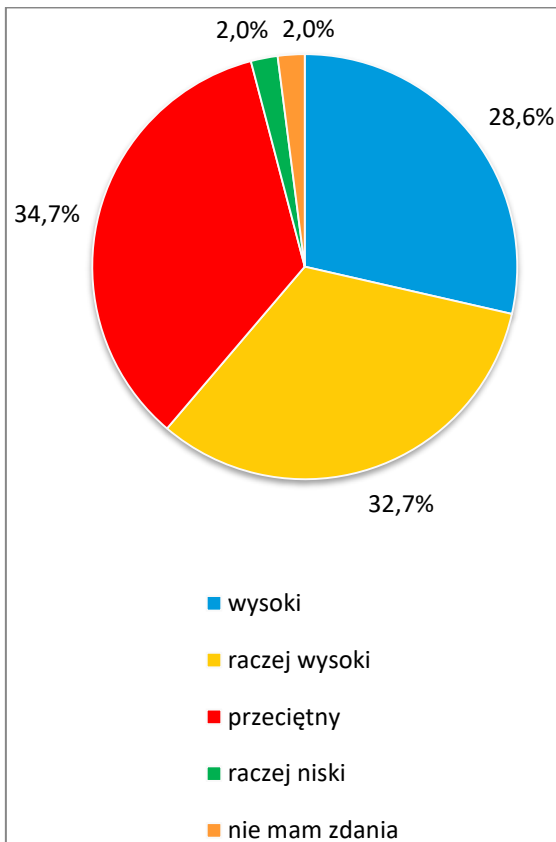

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

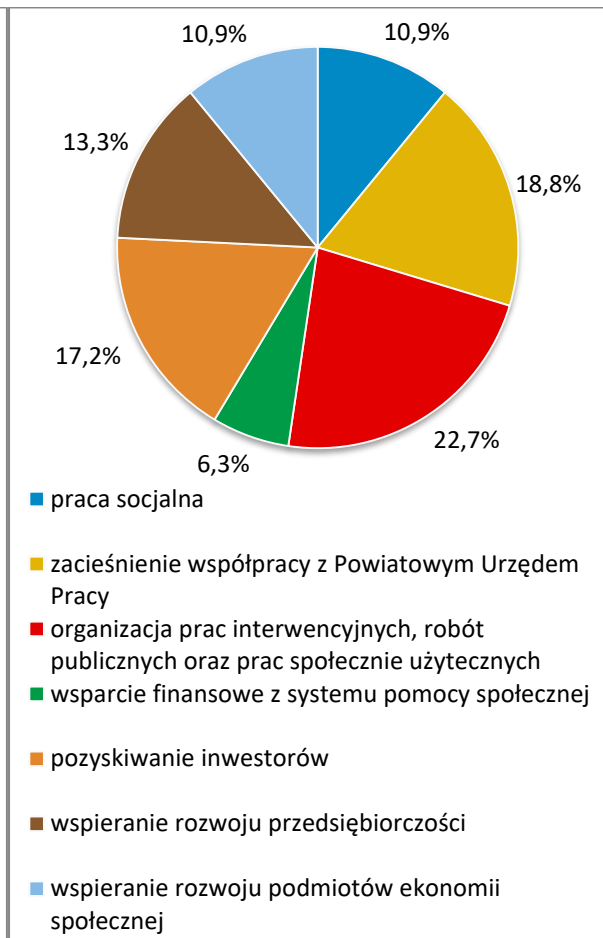
Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (28,5%), rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (19,2%) oraz osoby starsze i samotne (18,5%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 35. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 36. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

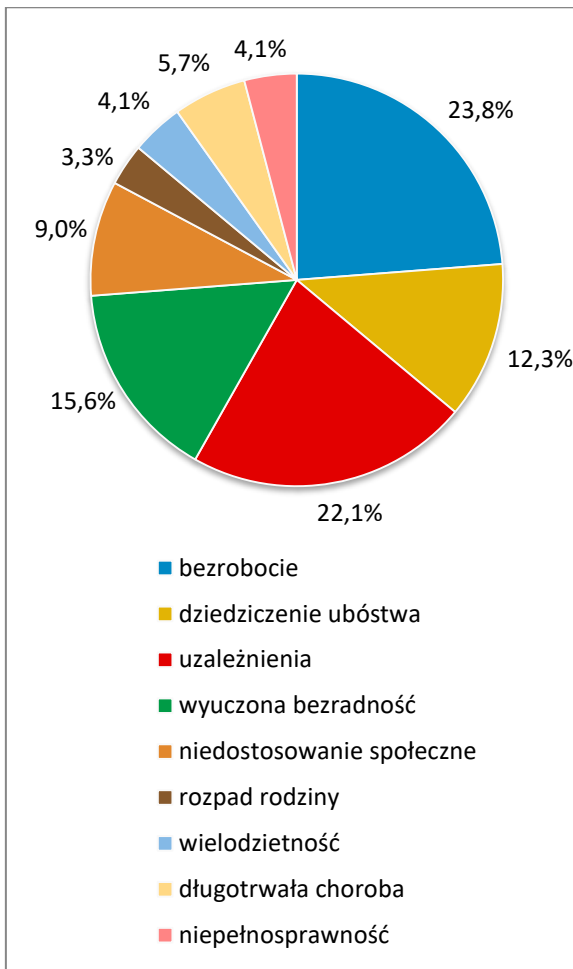
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii większości ankietowanych (łącznie 61,3%) poziom bezrobocia w gminie jest raczej wysoki lub wysoki. Jednocześnie 34,7% respondentów uznało go za przeciętny.

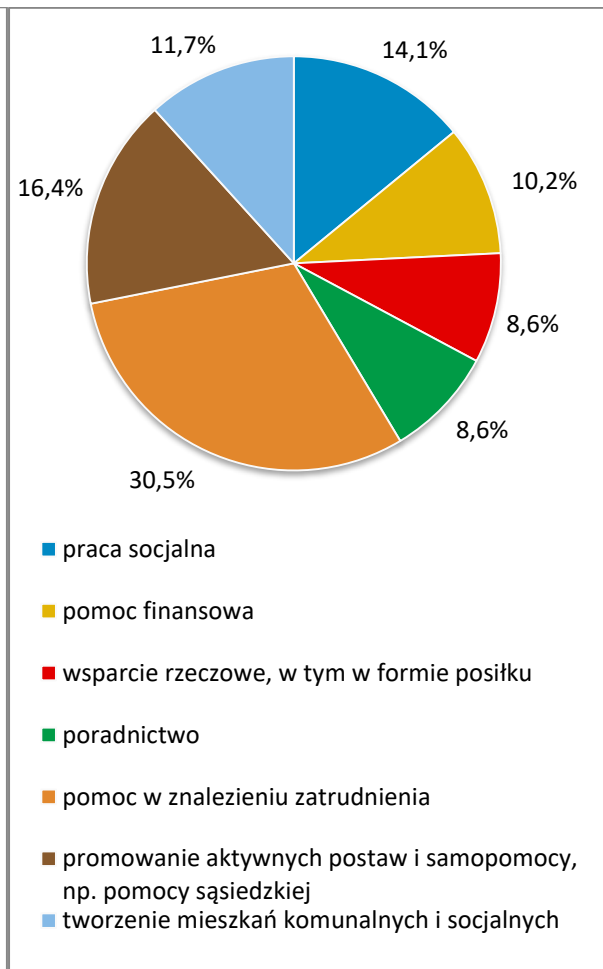
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (22,7%), zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (18,8%), pozyskiwanie inwestorów (17,2%), oraz wspieranie przedsiębiorczości (13,3%).

W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 37. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 38. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

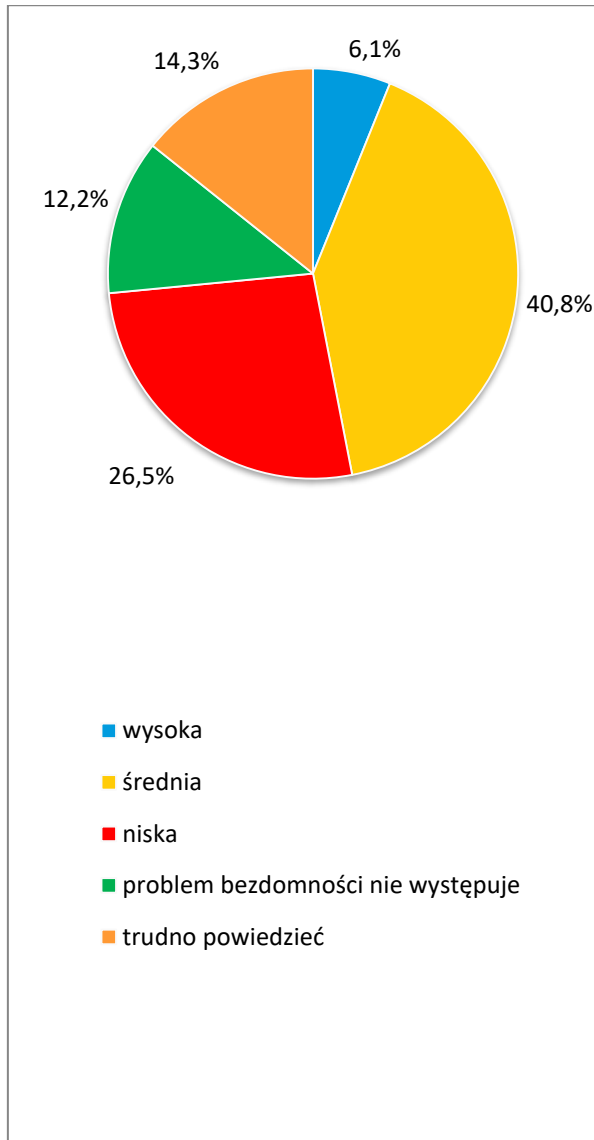
Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali bezrobocie (23,8%), uzależnienia (22,1%), a także wyuczoną bezradność (15,6%) i dziedziczenie ubóstwa (12,3%).

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (30,5%). Duże znaczenie przywiązywali również do promowania aktywnych postaw i samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej (16,4%), prowadzenia pracy socjalnej (14,1%), tworzenia mieszkań komunalnych i socjalnych (11,7%) oraz udzielania pomocy finansowej (10,2%).

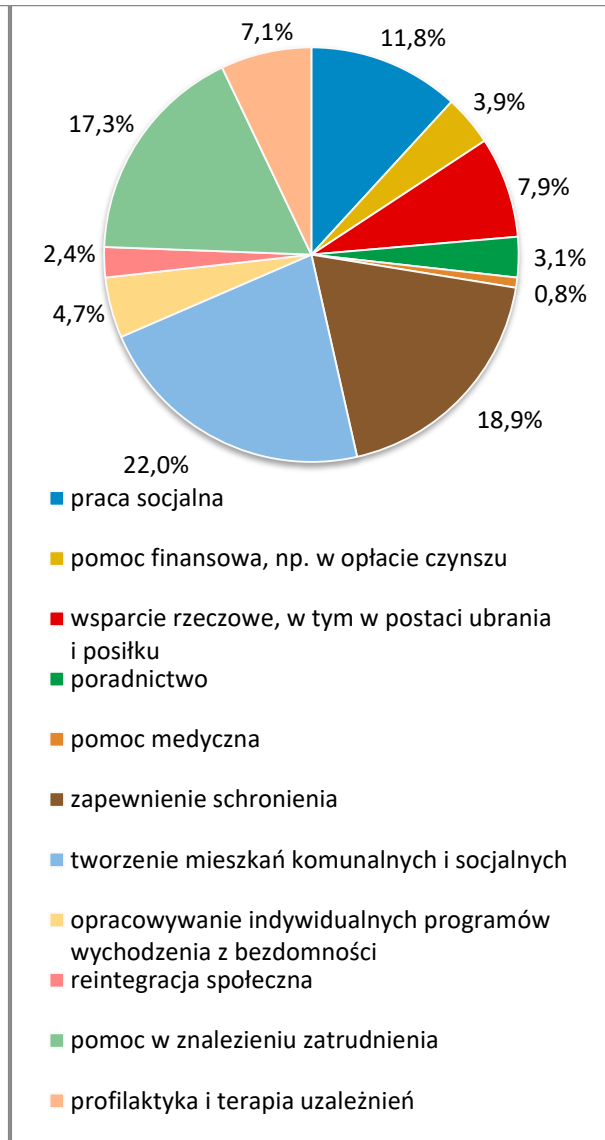
W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby

największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 39. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 40. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

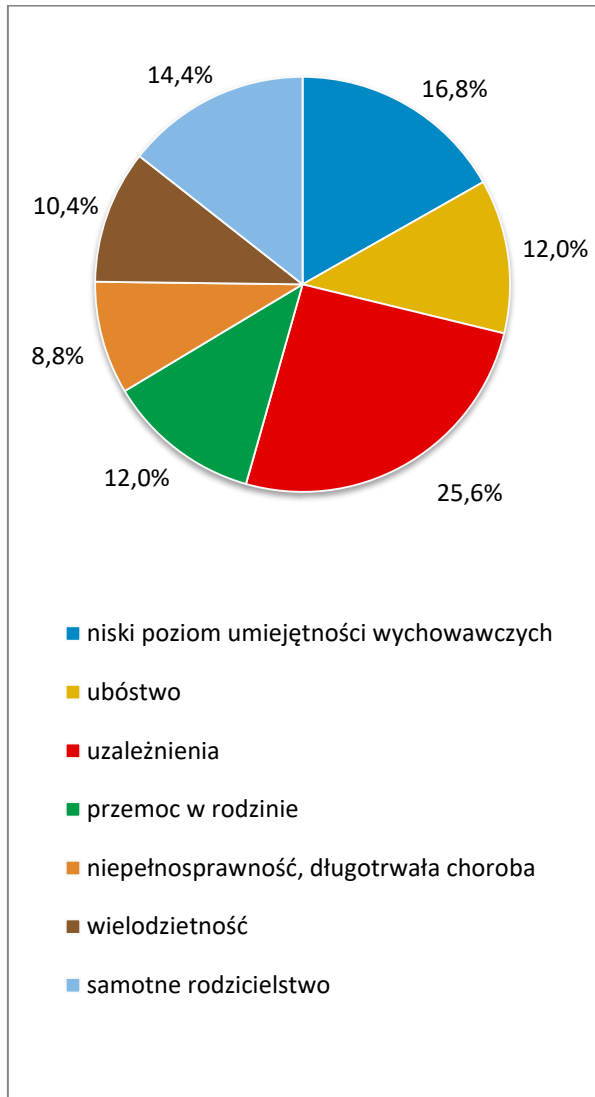
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej respondentów (40,8%) stwierdziło, że skala bezdomności w gminie jest średnia. Jednocześnie 26,5% badanych uznało ją za niską (26,5%).

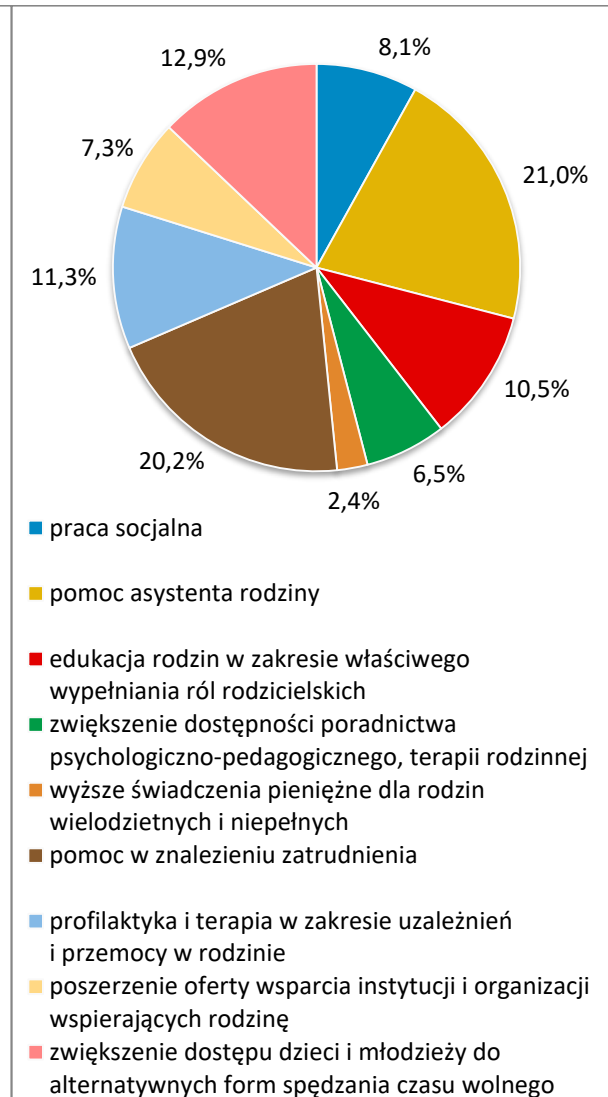
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych (22%), zapewnienie schronienia (18,9%) oraz udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (17,3%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 41. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

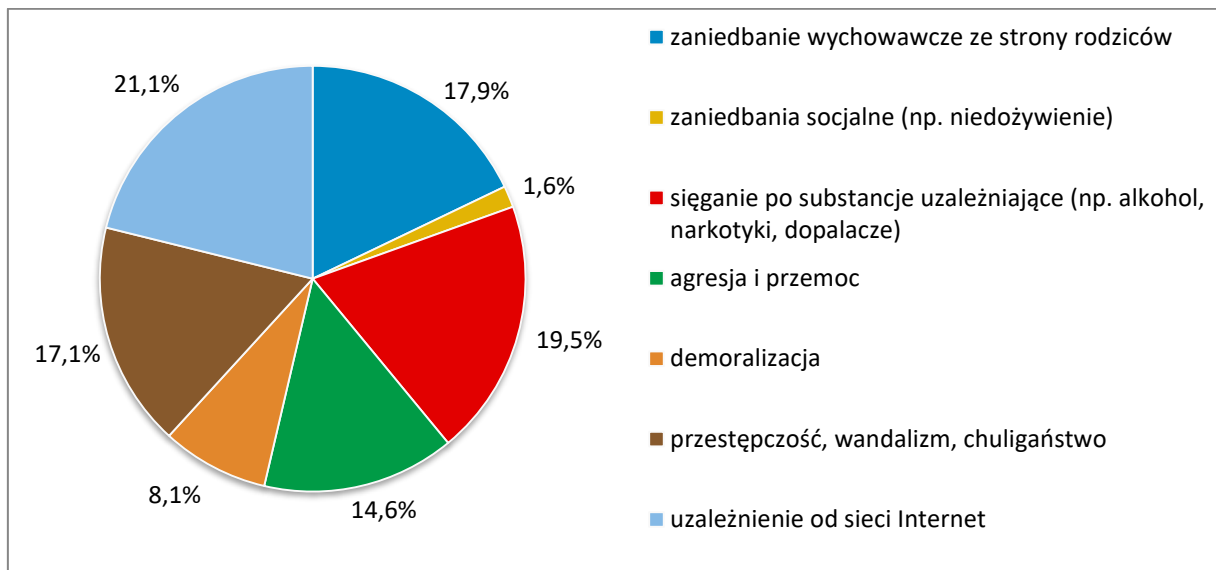
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (25,6%), niski poziom umiejętności wychowawczych (16,8%) oraz samotne rodzicielstwo (14,4%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali świadczenie wsparcia przez asystenta rodziny (21%), udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (20,2%), a także zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (12,9%), prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie (11,3%) oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (10,5%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 43. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

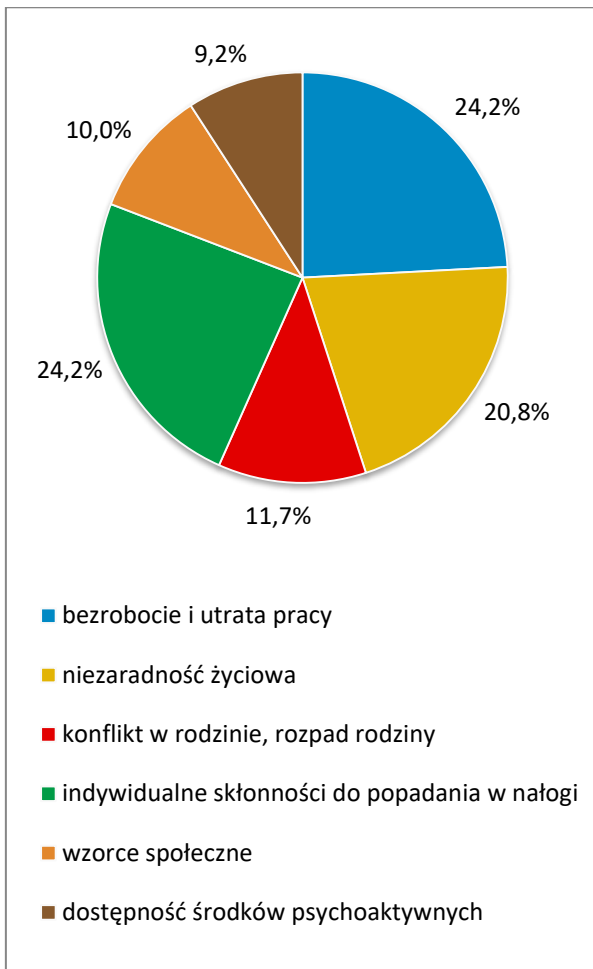

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

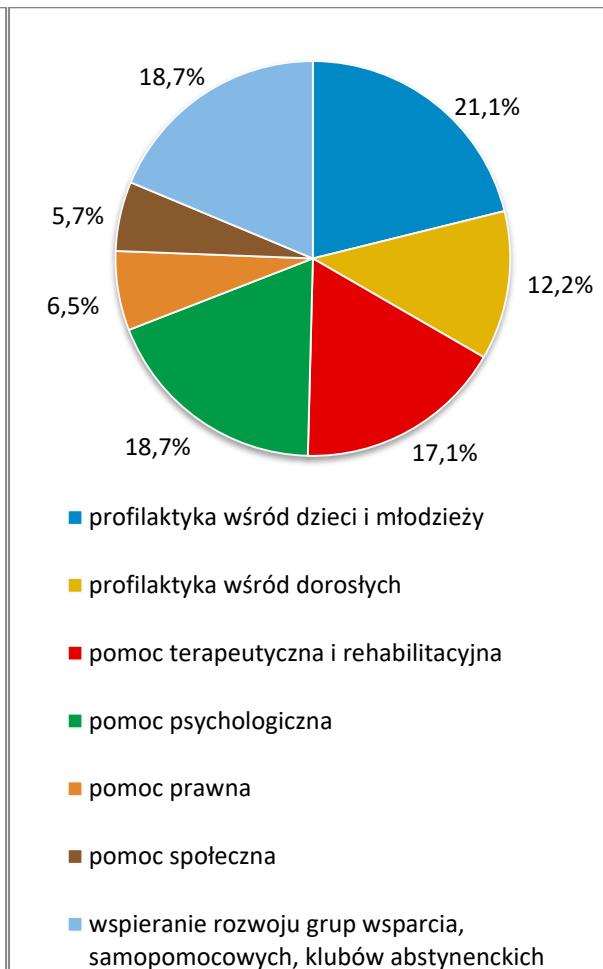
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: uzależnienie od sieci Internet (21,1%), sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (19,5%), zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (17,9%) oraz przestępczość, wandalizm i chuligaństwo (17,1%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 44. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 45. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli bezrobocie i utratę pracy, indywidualne skłonności do popadania w nałogi (po 24,2%) i niezaradność życiową (20,8%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (21,1%), zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej, wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych i klubów abstynenckich (po 18,7%) oraz zapewnieniu dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej (17,1%).

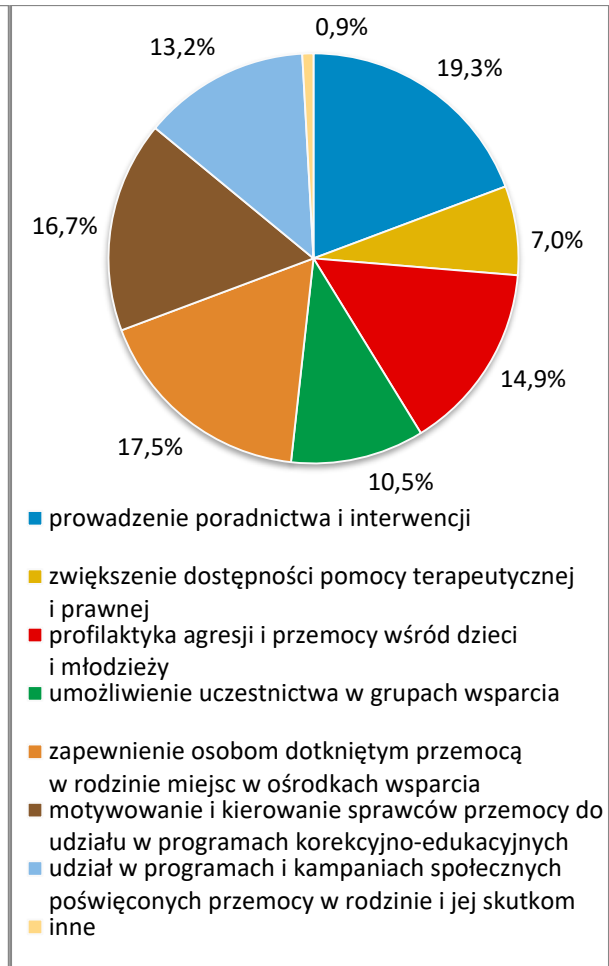
Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz

poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 46. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 47. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

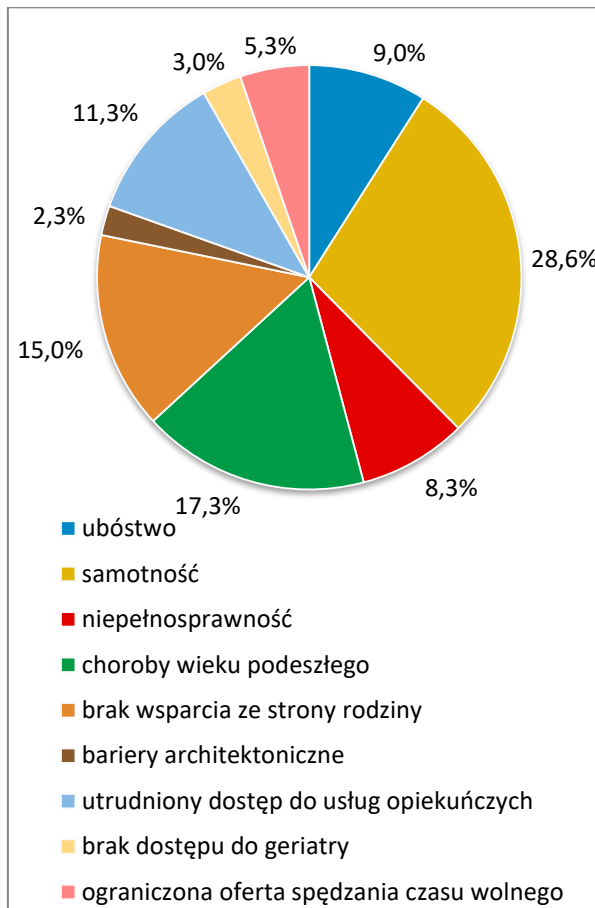
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych (łącznie 77,6%) stwierdziła, że słyszała o przypadkach przemocy w rodzinie w gminie lub je zna. Odmiennego zdania było w sumie 22,4% ankietowanych.

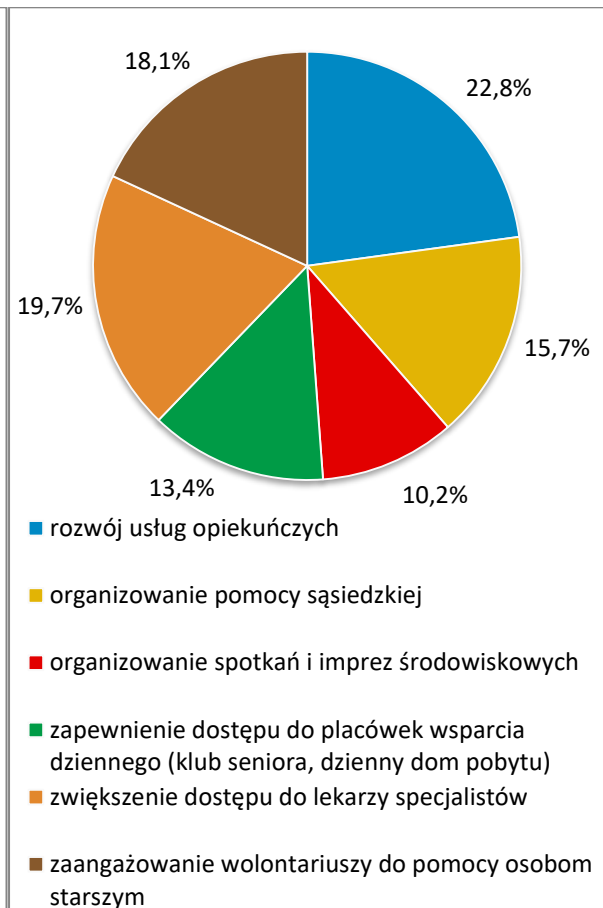
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim prowadzić poradnictwo i interwencję (19,3%), zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (17,5%), motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (16,7%) oraz prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (14,9%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 48. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 49. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

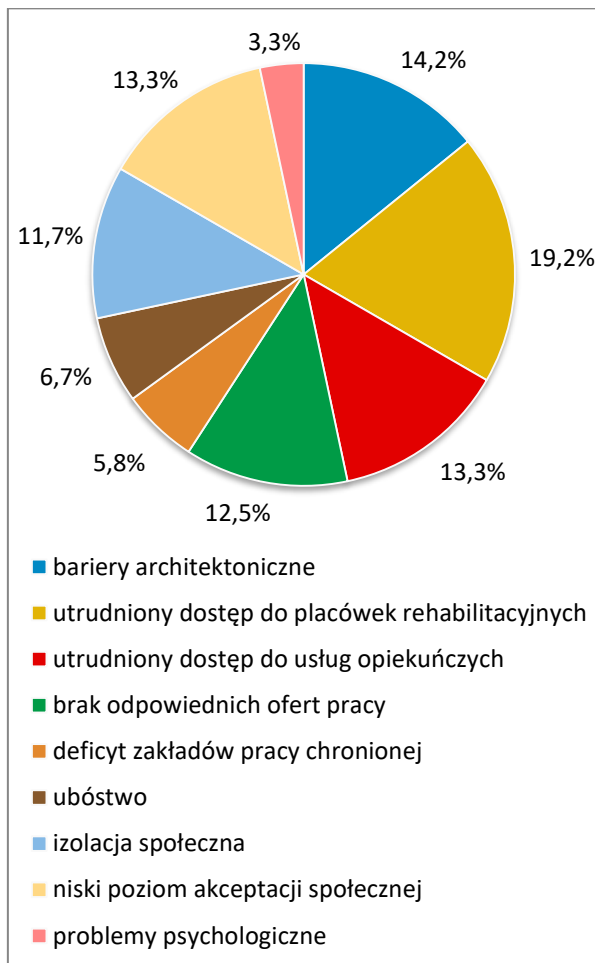
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są samotność (28,6%), choroby wieku podeszłego (17,3%) oraz brak wsparcia ze strony rodziny (15%).

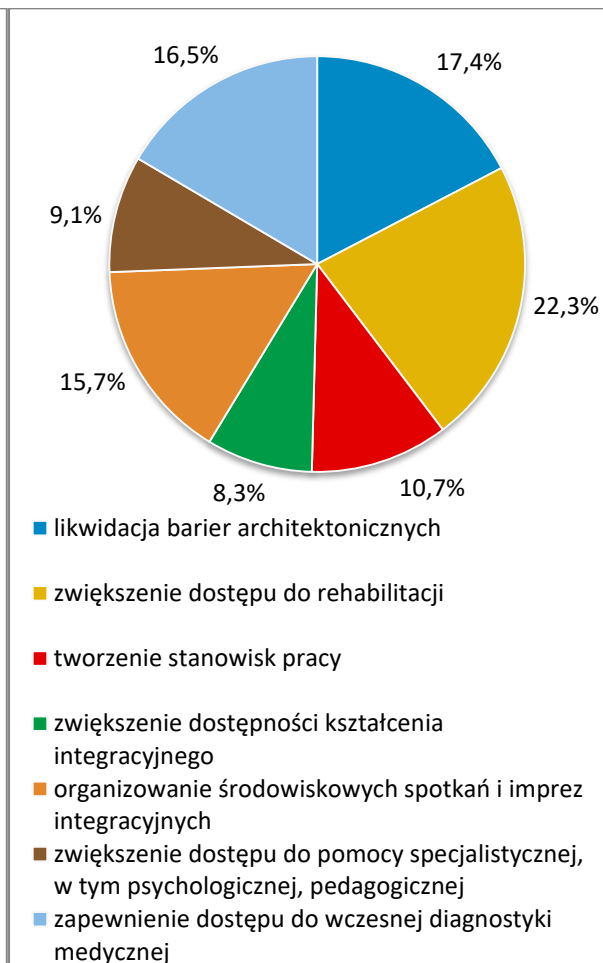
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: rozwijanie usług opiekuńczych (22,8%), zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (19,7%), zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (18,1%) oraz organizowanie pomocy sąsiedzkiej (15,7%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 50. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 51. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

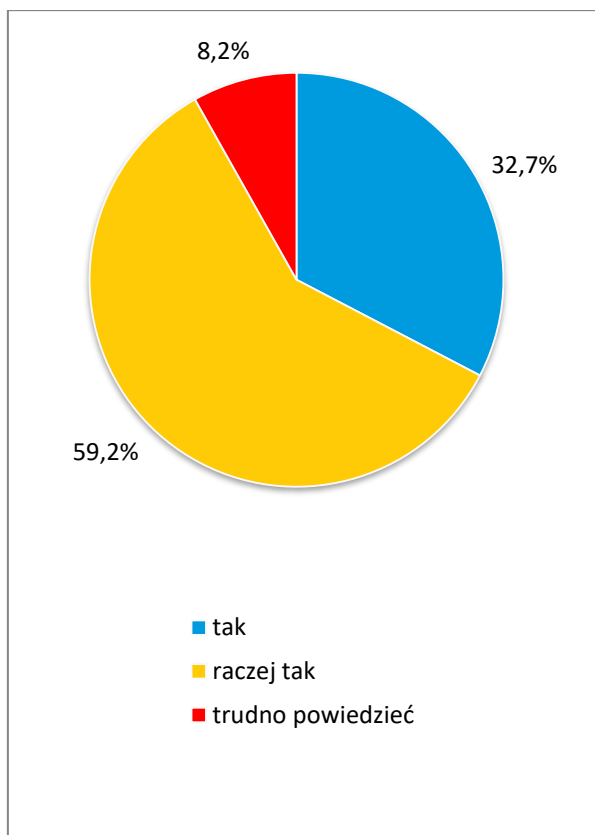
Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (19,2%), bariery architektoniczne (14,2%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych, niski poziom akceptacji społecznej (po 13,3%) oraz brak odpowiednich ofert pracy (12,5%).

W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do

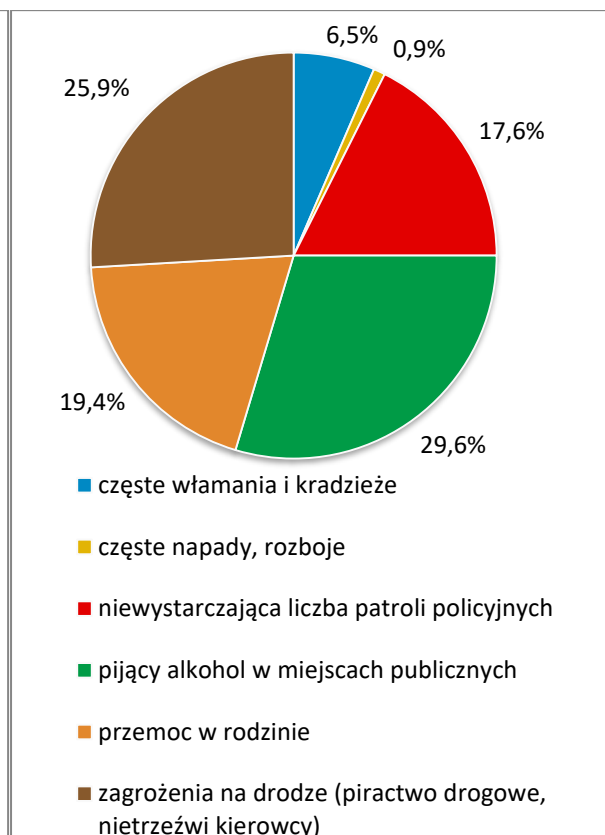
rehabilitacji (22,3%), likwidowaniu barier architektonicznych (17,4%), zapewnieniu dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej (16,5%) oraz organizowaniu środowiskowych spotkań i imprez integracyjnych (15,7%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 52. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

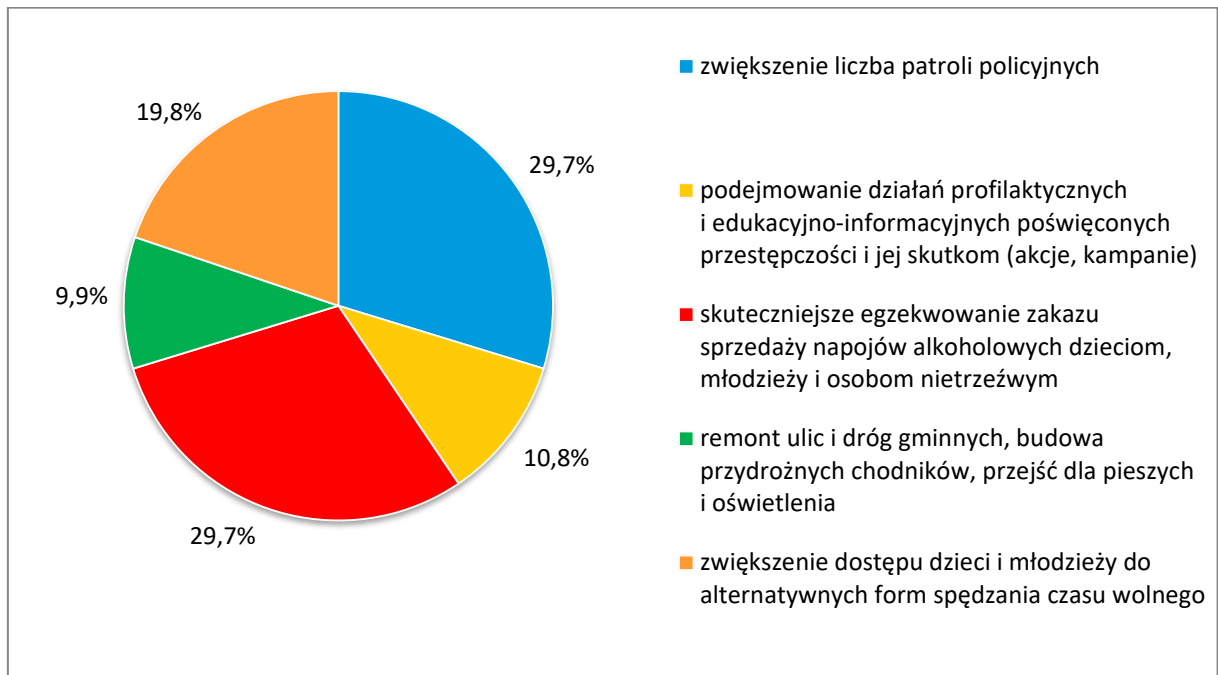

Wykres 53. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 54. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 91,9%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Nikt nie był odmiennego zdania.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (29,6%), zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 25,9%), przemoc w rodzinie (19,4%) oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (17,6%).

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: zwiększenie liczby patroli policyjnych, skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (po 29,7%) oraz zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (19,8%).

14. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy; organizowanie staży, robót publicznych, prac społecznie użytecznych ▪ upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ diagnozowanie problemu bezdomności oraz informowanie osób bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy ▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ odpowiednia dostępność opieki przedszkolnej i szkół podstawowych ▪ działalność Gminnego Ośrodka Kultury, Biblioteki Publicznej oraz Centrum Edukacji i Kultury Muzułmańskiej ▪ zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie dostępu do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ deficyt zakładów pracy ▪ brak inwestorów; niska skala działań zachęcających ich do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ deficyt podmiotów ekonomii społecznej w gminie ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych, w tym socjalnych ▪ niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ brak w gminie żłobka ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadpodstawowym ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ nieodpowiednia dostępność opieki medycznej w gminie, głównie specjalistycznej

<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ prowadzenie wśród dzieci, młodzieży, rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ▪ funkcjonowanie w gminie Punktu Konsultacyjnego ▪ informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy ▪ organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ działalność Koła Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz Fundacji „Drabina” ▪ funkcjonowanie w gminie Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego ▪ możliwość skorzystania przez osoby starsze z opieki rodziny ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego ▪ odpowiednia liczba pracowników socjalnych ▪ dobrze wykwalifikowana i podnosząca kwalifikacje kadra MGOPS-u ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak w gminie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie ▪ ograniczone możliwości udziału mieszkańców gminy w organizowanych przez PCPR działaniach korekcyjno-edukacyjnych z uwagi na bariery komunikacyjne ▪ brak usług opiekuńczych ▪ brak w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych ▪ niska skala działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ ograniczony dostęp do opieki geriatrycznej ▪ brak bazy rehabilitacyjnej ▪ istnienie barier utrudniających niepełnosprawnym codzienne życie, w tym architektonicznych ▪ zagrożenie marginalizacją i wykluczeniem społecznym wśród osób starszych i niepełnosprawnych ▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie ▪ niewielka skala działań służących pozyskaniu środków finansowych z funduszy unijnych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym na aktywizację grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym ▪ niska poziom aktywności mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych ▪ mały potencjał w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej ▪ nierozwinięty wolontariat, m.in. brak wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu
--	---

<ul style="list-style-type: none"> ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej oraz z przedstawicielami kościoła 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost aktywności osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy ▪ aktywna promocja gminy i jej walorów ▪ rozwój turystyki i rekreacji, w tym agroturystyki ▪ promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy unijnych i ministerialnych ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ nawiązanie współpracy z placówkami świadczącymi wsparcie osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym ▪ promowanie wartości prorodzinnych ▪ rozbudowa infrastruktury służącej spędzaniu czasu wolnego ▪ promowanie zdrowego stylu życia ▪ udział w programach i projektach skierowanych do rodzin, dzieci i młodzieży; możliwość pozyskania na nie środków zewnętrznych ▪ zintensyfikowanie działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie; angażowanie w nie osób, które wyszły z uzależnień ▪ wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów uzależnień i przemocy ▪ rozwijanie usług opiekuńczych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zjawisko dziedziczenia bezrobocia ▪ niewielki potencjał inwestorów w regionie ▪ migracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym, w tym ludzi młodych i wykształconych, do większych ośrodków ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym; rozpad więzi rodzinnych ▪ niska liczba osób wyleczonych z uzależnień ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ coraz większa dostępność napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych, np. dopalaczy ▪ zwiększająca się liczba osób starszych ▪ nieodpowiednia dostępność domów pomocy społecznej ▪ zagrożenie rutyną i syndromem wypalenia zawodowego wśród pracowników pomocy społecznej ▪ bierna i roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej ▪ zła sytuacja finansowa gminy

<ul style="list-style-type: none"> ▪ utworzenie w powiecie domu pomocy społecznej ▪ wzrost społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych ▪ zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ rozwój sektora pozarządowego działającego w obszarze polityki społecznej ▪ uruchomienie w gminie wolontariatu i wsparcie działań wolontariackich 	
--	--

15. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Krynki pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- ograniczającą możliwości rozwoju mieszkańców zbyt małą liczbę miejsc pracy w gminie;
- trudną sytuację bytową części mieszkańców gminy;
- wspieranie rodzin mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;
- niekorzystne zmiany demograficzne w gminie – spadek liczby dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, któremu towarzyszy wzrost udziału osób starszych;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz zintensyfikowanie działań prozdrowotnych;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie i zacieśnienie współpracy z sektorem obywatelskim.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2019-2023. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali

występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

- 1. Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego:** tworzenie w gminie nowych miejsc pracy oraz wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej;
- 2. Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;
- 3. Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania:** zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;
- 4. Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego:** rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Krynki w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019-2023 jest **podniesienie jakości życia mieszkańców i stwarzanie im warunków do rozwoju, wzmocnienie rodzin, przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego oraz integrowanie społeczności lokalnej.** Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.	Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego
Cele operacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy. 2. Wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej.
Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych. 2. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej. 3. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystycznej. 4. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności. 5. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej. 6. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, w tym spółdzielni socjalnych. 7. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi i ubogimi obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych. 8. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich

	<p>położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.</p> <p>9. Udzielanie przez MGOPS pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.</p> <p>10. Udzielanie przez MGOPS świadczenia wychowawczego.</p> <p>11. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek).</p> <p>12. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.</p> <p>13. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami spoza gminy.</p> <p>14. W razie potrzeby poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie mieszkań socjalnych.</p> <p>15. Opracowanie, realizacja lub współdziałanie w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).</p> <p>16. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.</p>
Czas realizacji	Lata 2019-2023.
Realizatorzy	Burmistrz Krynek, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, szkoły ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, placówki zapewniające schronienie poza gminą, placówki ochrony zdrowia, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy,

	udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także Kościoł, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie, ▪ wzrost aktywności gospodarczej w gminie, ▪ większa aktywność zawodowa mieszkańców gminy, ▪ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, ▪ poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, ▪ łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, ▪ lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością.

Cel strategiczny 2.	Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie
Cele operacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju. 2. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. 3. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. 4. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników MGOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny. 4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego. 5. Tworzenie grup wsparcia dla rodziców zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne. 6. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Podjęcie działań w kierunku zapewnienia w gminie opieki nad dziećmi do lat 3, a w razie potrzeby zwiększenie dostępu do opieki przedszkolnej. 8. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, min. organizowanie rodzinnych pikników. 9. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej spędzanie czasu wolnego oraz rozwój uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży, organizowanie wypoczynku. 10. Tworzenie w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. 11. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych. 12. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (np. Karty Dużej Rodziny), w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi. 13. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez rozwijanie oferty działającego w gminie Punktu Konsultacyjnego oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia funkcjonującymi poza gminą. 2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli. 3. Wspieranie działań mających na celu utworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. 4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 5. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

	<ol style="list-style-type: none"> 6. W razie potrzeby zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce. 7. Tworzenie w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. 8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń zdrowotnych, głównie specjalistycznych, w tym usług rehabilitacyjnych i opieki geriatrycznej. 3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia i ich skutkami. 5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych. 6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.
Kierunki działań do celu operacyjnego 4.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów. 2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 3. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych. 4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.
Czas realizacji	Lata 2019-2023.

Realizatorzy	Burmistrz Krynek, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, gminne placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
Partnerzy w realizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sokółce, Gminny Punkt Pomocy Rodzinie w Sokółce, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, w tym Ośrodek Terapii Uzależnień „Przystań” i Poradnia Leczenia Uzależnień w Sokółce, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, w tym dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, organizacje zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niższy odsetek rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ▪ podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, ▪ zapewnienie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. i zwiększenie dostępu do opieki przedszkolnej, ▪ podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, ▪ wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, ▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, ▪ lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, ▪ wydatniejsze wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, ▪ obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, ▪ ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, ▪ wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ▪ bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 3.	Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania
Cele operacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej. 2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.
Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o dostępnych formach pomocy, podejmowanych na ich rzecz działaniach oraz przysługujących im prawach. 2. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. 3. Uruchomienie usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. 4. Rozwijanie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 5. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej. 6. Podejmowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych. 7. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach gminnych placówek kulturalnych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi. 8. Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy domu dziennego pobytu. 9. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał. 10. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia. 11. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami pracy chronionej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem. 12. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji	Lata 2019-2023.
Realizatorzy	Burmistrz Krynki, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, w tym Domy Pomocy Społecznej w Jałowie, Choroszczy i Uhowie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, koła gospodyń wiejskich, a także Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ▪ wyższy standard świadczonych usług, ▪ lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ wzrost liczby osób usprawionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 4.	Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego
Cele operacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie sektora pomocy społecznej. 2. Wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadre MGOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach. 2. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny. 3. W razie możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie. 4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez utworzenie strony internetowej MGOPS-u. 6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania. 3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej. 4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych. 5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
Czas realizacji	Lata 2019-2023.
Realizatorzy	Burmistrz Krynek, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.
Partnerzy w realizacji	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościoły, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ większe kompetencje kadr pomocy społecznej, ▪ wyższa jakość świadczonych usług, ▪ zwiększenie aktywności mieszkańców, ▪ zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, ▪ różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynki na lata 2019-2023 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Miejską i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert). Wśród obecnie obowiązujących należy wymienić:

- Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej,
- Program „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020”,
- Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020,
- Program Wieloletni „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020,
- Program wspierający powrót osób bezdomnych do społeczności,
- Program „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynki na lata 2019-2023 będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 16. Ramy finansowe strategii w latach 2019-2023

2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
4.011.529,- zł	4.084.470,- zł	4.104.892,- zł	4.125.415,- zł	4.146.043,- zł

Źródło danych: Urząd Miejski w Krynkach.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2015-2017.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Burmistrz Krynki może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,

- liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Cel strategiczny 2.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba grup wsparcia oraz liczba osób objętych w ich ramach pomocą,
- liczba dzieci do lat 3. objętych opieką,
- liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu informacyjno-kontaktowego,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,

- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 3.:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- liczba osób z gminy korzystających z domu dziennego pobytu,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia dziennego poza gminą,
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Cel strategiczny 4.:

- liczba pracowników MGOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych.

SPIS TABEL I WYKRESÓW**Tabele:**

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2015-2017 ...	20
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie	26
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie	28
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie	29
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie	30
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych..	36
Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.....	40
Tabela 8. Przestępczość w gminie w 2017 roku	43
Tabela 9. Kadra MGOPS-u i jej kwalifikacje w 2017 roku.....	45
Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2015-2017.....	45
Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez MGOPS w latach 2015-2017.....	49
Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2015-2017	52
Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2015-2017	53
Tabela 14. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	54
Tabela 15. Organizacje pozarządowe w gminie	55
Tabela 16. Ramy finansowe strategii w latach 2019-2023.....	86

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2015-2017	17
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2015-2017	18
Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2014-2016	19
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2015-2017.....	19
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie	21

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2015-2017.....	22
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2016 roku	22
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2014-2016*	23
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2015-2017	23
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie sokólskim, w województwie podlaskim i w kraju w latach 2015-2017 (w %)	24
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2017 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia	25
Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2017 roku	31
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2017 roku	31
Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2017 roku	32
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.....	33
Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	33
Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku.....	34
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku	34
Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Sokółce do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2015-2017	35
Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2015-2017	37
Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2015-2017.....	38
Wykres 27. Osoby w gminie, którym w latach 2015-2017 udzielono pomocy i wsparcia	47
Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie ..	47
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie pieniężne	47
Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie niepieniężne	47

Wykres 31. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2015-2017 (liczba osób w rodzinach)	48
Wykres 32. Warunki życia w gminie	57
Wykres 33. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy	58
Wykres 34. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	59
Wykres 35. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	60
Wykres 36. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	60
Wykres 37. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	61
Wykres 38. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	61
Wykres 39. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?.....	62
Wykres 40. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	62
Wykres 41. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie.....	63
Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?.....	63
Wykres 43. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	64
Wykres 44. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy.....	65
Wykres 45. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	65
Wykres 46. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie.....	66
Wykres 47. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	66
Wykres 48. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy.....	67
Wykres 49. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	67
Wykres 50. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy....	68
Wykres 51. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	68
Wykres 52. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	69

Wykres 53. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie.....69
Wykres 54. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?..... 70